

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rapport

BOTANISK SERIE 1974-5

Undersøkelser av botaniske verne-
verdier i Rennebu kommune,
Sør-Trøndelag

av Berit Forbord Moen

Universitetet i Trondheim

"Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet. Rapport. Botanisk Serie" vil inneholde stoff hovedsakelig fra det fagområde og det geografiske ansvarsområde som Botanisk avdeling, DKNVS, Museet representerer.

Serien vil ofte bringe primærstoff som av ulike hensyn bør gjøres kjent så fort som mulig. I mange tilfeller vil det dreie seg om foreløpige rapporter, og materialet kan senere bli bearbeidet for videre publisering.

Oppdragsrapporter i samband med naturressurskartlegging vil utgjøre en stor del av serien. Ellers vil en finne arbeider fra systematikk, plantesosiologi, plantegeografi, vegetasjonsøkologi o.l. Foredrag, utredninger o.l. som angår avdelingens arbeidsfelt vil det også bli plass til.

Serien er ikke periodisk, og antall nummer pr. år vil variere. Serien startet i 1974, og det fins parallelt en "Arkeologisk serie" og en "Zoologisk serie".

Som språk blir norsk brukt, vanligvis også i referat og sammendrag.

For manuskriptet, illustrasjoner, referanser o.l. følges vanlige retningslinjer (jfr. Høeg, O.A. 1971. Vitenskapelig forfatterskap. Universitetsforlaget, Oslo; jfr. også retningslinjer trykt på omslagssiden på K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea). Vanligvis vil et referat (synonym: abstract) på norsk innlede hvert hefte. Dette bør ikke overskride 200 ord. Et sammendrag som er mer fyldig bør komme i tillegg.

Serien trykkes i A4-format på offset, med grønn forside. Minimum opplag er 200.

Utgiver:

Universitetet i Trondheim
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Botanisk avdeling.
7000 Trondheim.

Referat.

Moen, Berit Forbord, 1974. Undersøkelser av botaniske verneverdier i Rennebu kommune, Sør-Trøndelag. *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1974 5: 1-52.*

Ut fra studier av foreliggende botanisk materiale og feltundersøkelser sommeren 1973, gis en oversikt over flora og vegetasjon i kommunen, og verneverdige områder vurderes. Det foreslås grenser for en framtidig Trollheimen nasjonalpark innen kommunen. I tillegg er tre andre områder klassifisert som særlig verneverdige. Solblom vokser i ett av disse, og forekomsten i Rennebu er isolert i forhold til resten av artens utbredelsesområde. De to andre lokalitetene domineres av varmekjær løvskogsvegetasjon. Innen den ene av lokalitetene vokser leddved som her har sin nordgrense i Norge. Tre andre områder er klassifisert som verneverdige. Disse og flere andre områder omtales nærmere.

*Berit Forbord Moen, Universitetet i Trondheim,
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Botanisk avdeling, 7000 Trondheim.*

Oppdragsgiver : Rennebu kommune.

Rapporten er trykt i 250 eksemplar.

Trondheim, mars 1974.

ISBN 82-7126-034-0

Forord.

Vinteren 1973 tok generalplan-nemda i Rennebu kontakt med Botanisk avdeling, Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet, angående botanisk materiale for kommunen. Etter at amanuensis Asbjørn Moen hadde skissert et opplegg for botaniske undersøkelser, vedtok formannskapet den 27.6.1973 å bevilge penger.

Sommeren 1973 skulle jeg starte opp med min hovedfagsoppgave i botanikk ved Universitetet i Trondheim. Oppgaven går ut på en beskrivelse av fjellbjørkeskogen på Nerskogen, Rennebu. Da jeg likevel skulle arbeide innen kommunen, høvde det godt å ta på seg disse undersøkelsene for Botanisk avdeling.

Under forarbeid, feltundersøkelser og etterarbeid har jeg hatt kontakt med flere personer som ved opplysninger og råd har vært til stor hjelp. Disse takkes herved. Spesielt vil jeg nevne min mann, Asbjørn Moen, som også deltok i en del av feltarbeidet. Han har vist stor interesse for arbeidet, og under utarbeidelsen av rapporten har han gitt verdifulle råd.

INNHOLDSFORTEGNELSE.

	Side
Referat.	
Forord	
INNLEDNING	4
MATERIALE OG UNDERSØKELSER	
a. Forarbeid	5
b. Feltundersøkelser og etterarbeid	7
BELIGGENHET, TOPOGRAFI OG GEOLOGI	8
BOTANISK OVERSIKT	
a. Vegetasjon	10
Skogsvegetasjon	10
Varmekjær løvskog	10
Blandingsløvskog	14
Fjellbjørkeskog	15
Granskog	16
Myrvegetasjon	16
Nedbørsmyr	16
Jordvannmyr	16
Fjellvegetasjon	17
b. Flora	17
Sjeldne arter	18
Solblom	18
Leddved	18
Plantegeografiske element	19
Subatlantisk element	19
Varmekjært element	19
Fjellflora	20
OPPSØKTE OMRÅDER.	
a. Symboler for vernekategorier	23
b. Verneverdige områder	24
1 ++ Trollheimen	24
2 + Myrene ved Slettestjørna	27
3 ++ Nordvest for Nåverdalsbakken	30
4 + Lia sørøst for Nåverdalen	33
5 + Lia nordvest for Berkåksmoen	35

Innholdsfortegnelse forts.

	Side
b. Verneverdige områder (forts.)	
6 ++ Lia øst for Flå	37
7 ++ Lia ved Hovengan-Bergsbruberga	40
c. Andre spesielt omtalte områder	44
A. Nerskogen	44
B. Ilbogen-Storvollan	45
C. Nordligste del av Innerdalen	46
D. Nordvest for Eggan	47
E. Øst for Sandbrekka	47
F. Rennebu-Hurundsjøen	48
G. Nord for Gorset	48
H. Sørvest for Jorli	49
TILLEGGSSOMRÅDER	49
LITTERATURLISTE	51

INNLEDNING.

Generalplanarbeidet i Rennebu kommune har nå pågått i flere år, og det er håp om at det skal bli ferdig i løpet av forholdsvis kort tid. For å kunne disponere kommunens ressurser slik at flest mulig interesser blir ivaretatt, må fagfolk fra ulike felt få høve til å dokumentere og vurdere de verdiene som fins innen kommunen. Planleggerne begynner nå å få mer forståelse for betydningen av at biologiske verdier må få brei plass i generallplanarbeidet.

Et viktig aspekt som alltid må være med i vurderingen, er at en må verne naturlige økosystem med høg produksjon. Utbygging av f.eks. hytter bør legges til områder som har lågproduktiv og triviell vegetasjon. Spesielt sjelden eller egenartet flora og vegetasjon er det viktig å verne for å bevare variasjonen innen et område. Det er også av betydning at representative områder av den vanlige vegetasjon i et område blir bevart.

Vegetasjon som har spesiell biologisk betydning, bør en ta hensyn til ved arealplanleggingen. Dette gjelder verneskogen mot fjellet, og vegetasjonstyper som er viktige biotoper for dyr og fugler.

Et grovt vegetasjonskart over kommunen ville ha vært et godt grunnlag for vurdering av hvilke naturtyper som er sjeldne eller vanlige innen kommunen. Ut fra et slikt kart ville de mest høgproduktive områdene gå klart fram, og en kunne ved tolking av kartet ha funnet de viktigste biotopene.

Dette biologiske kartgrunnlaget har vært utarbeidet for noen få områder i landet. Det første vegetasjonskart i Trøndelag (et prøvekart på 3 km²), er framstilt i forbindelse med de botaniske undersøkelsene på Nerskogen, Rennebu (Moen 1972). Et område på mer enn 60 km² er nå vegetasjonskartlagt, og det ferdige kartet vil snart foreligge (Moen 1974, in press.).

Det er å håpe at det i framtida blir en selvfølge med grundige biokartografiske undersøkelser før endelige generalplaner utarbeides for kommunene. I den nåværende situasjon er det ikke uvanlig at de biologiske verdier ofres liten interesse.

Rennebu kommune vil som nevnt få et område vegetasjonskartlagt på Nerskogen. I tillegg ble det sommereen 1973 utført 13 dagers botanisk inventering i kommunen. Områdene ble valgt på grunnlag av studier av en forholdsvis sparsom botanisk litteratur, og opplysninger fra enkeltpersoner var også vesentlige.

Det er en utilfredsstillende situasjon ut fra botanisk syn å legge fram et forslag til verneverdige områder når bare en liten del av kommunen er oppsøkt. Det er å håpe at det kan bli interesse for å følge opp det botaniske inventeringsarbeidet.

MATERIALE OG UNDERSØKELSER.

a. Forarbeid.

Etter at bevilgningene til undersøkelsene var vedtatt i juni 1973, kunne jeg for alvor begynne å samle tilgjengelig botanisk litteratur. Det fins sparsomt med publisert botanisk materiale fra Rennebu som helhet. Fra noen områder er det imidlertid flere arbeider som foreligger.

Trollheimen er godt behandlet i litteraturen, bl.a. av Dahl (1891, 1892 og 1894) og av Gjærevoll (1950). Moen (1972) har et vegetasjonskart med en foreløpig beskrivelse av vegetasjonstypene på Nerskogen. Norsk botanisk forening, Trøndelagsavdelingen oppsøkte løvskogslier i Rennebu og noen lokaliteter i østre Trollheimen i 1941 (Høeg 1942a). I 1950 hadde foreningen igjen ekskursjon til løvskogsliene (Gjærevoll 1951a). Leddved-lokaliteten ved Hågåberget (Bergsbruberga) er omtalt av Gjærevoll (1951b). Relevant litteratur fra kommunen er samlet i litteraturlista. I teksten henvises det til spesielt viktig litteratur.

Før feltarbeidet startet oppsøkte jeg sekretæren i generalplan-nemda, Brit Olsen, som redegjorde for en del bakgrunnsmateriale som generalplan-nemda hadde til rådighet. Verneverdiene i Trollheimen er tatt opp som hovedoppgave ved Norges Landbruks-høgskole (Solbu 1971). Kamfjord (1966) og Andersen (1970) har i

sine hovedoppgaver behandlet Ilfjellområdet. Gisenadalen (Sandelien 1968) og Sørøyåsen på Nerskogen (Hansen 1972) er brukt som hovedområder for diplomoppgaver ved NTH. Landskapsarkitekt Tjøm utarbeidet i 1969 et utkast til generalplan for friluftslivet i Rennebu. Herredskogmester Eiliv Grut, tidligere formann i generalplan-nemda, har gitt verdifulle opplysninger.

Tore Ouren, professor i geografi ved Norges Handelshøgskole i Bergen, arbeider med en kartlegging av floraen øst for den nord-sør-gående linje: Vålåberget-Brattset (dette inbefatter 100 km²-rutene i UTM-systemet: NQ 5,5-5,8 samt NQ 6,5). I tidsrommet 1953-1971 har han utarbeidet 10 krysslister og 23 mindre omfattende plantelister. Alt dette materialet har jeg fått tilsendt, og det er brukt i beskrivelsen av enkelte lokaliteter.

Miljøverndepartementet har satt i gang registrering av verneverdige edelløvskogter i Norge. Hovedfagsstudent Eli Fremstad ved Universitetet i Bergen arbeider med slike undersøkelser i Orkla-dalføret. Vi har hatt en del kontakt i løpet av sommeren, og ved prioritering av løvskogslieene i Rennebu har vi utvekslet opplysninger. Det blir sendt like fredningsforslag til henholdsvis Miljøverndepartementet og Rennebu kommune.

Hovedfagsstudent Arne Frisvoll ved Universitetet i Trondheim har gitt opplysninger om mose- og lavflora på noen av de aktuelle lokalitetene i Rennebu.

Under arbeidet med rapporten har jeg hatt kontakt med naturvernkonsulent Ola Skauge som har gitt opplysninger om Trollheimen og Slettestjørna.

C.Bugges geologiske kart fra 1910 over "Fjellbygningen innen rektangelkartet Rennebu's område" er svært grovt, og lite egnet til å gi den nødvendige geologiske informasjon om kommunen.

Ved Institutt for geologi ved Universitetet i Oslo er det i de senere år utført geologisk kartlegging innen Rennebu kommune. Dette arbeidet som inngår i "Rørosprosjektet", ledes av professor J.A.W. Bugge. Geologene Odd Nilsen og Erik Rohr-Torp har utført kartleggingen i størstedelen av kommunen. Ferdige geologiske kart er enda ikke publisert, men ved henvendelse har jeg gått tilsendt skisser som viser de geologiske forhold i grove trekk for Nåverdalsområdet, liene mellom Brattset og Voll og for det vegetasjonskartlagte området på Nerskogen. Den nordvestlige

delen er her kartlagt for NGU ved geolog Sigbjørn Kollung.

b. Feltundersøkelser og etterarbeid.

På grunnlag av det materialet som jeg klarte å skaffe tilveie, pekte det seg ut områder som har botanisk interesse. I løpet av den korte tida som var til rådighet for feltarbeid, var det desverre umulig å komme over store deler av kommunen. Undersøkelsene måtte konsentreres om de områdene som etter forarbeidet syntes å ha størst botanisk interesse.

Områdene over skoggrensa er ikke oppsøkt i denne forbindelse. Snaufjellet er generelt mindre aktuelt til utbyggingsformål.

I et eget kapittel, fra s. 49, vil jeg påpeke hvilke områder og naturtyper som er mangelfullt undersøkt, og hvor det kan finnes verneverdige lokaliteter.

Det ble brukt 13 feltdager i tidsrommet 13.8. til 20.9.-73 på inventeringene i kommunen. Under feltarbeidet tok jeg opp notater fra de enkelte lokalitetene, og det ble utarbeidet fire krysslister (fullstendige plantelister). Fra kommunen ble det tilsammen samlet ca. 200 høgere planter. Materialet fra undersøkelsene oppbevares ved Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, (DKNVS), Museet, Botanisk avdeling.

En ukes feltkurs i botanikk for grunnfagsstudenter ved Universitetet i Trondheim, under ledelse av Olav Gjærevoll, var sommeren 1973 lagt til Stølsvang. Jeg var assistent på kurset. Det ble samlet en del botanisk materiale fra Gisnadalen og Trollhytta som er brukt i foreliggende rapport.

Arbeidet med rapporten har vært utført ved DKNVS, Museet, Botanisk avdeling høsten 1973. Det har vært forsøkt å sammenfatte den botaniske kunnskapen som er kjent fra kommunen gjennom litteratur og undersøkelser. I rapporten benyttes stort sett norske navn på høgere planter etter Lid (1963), og moser etter Lye (1968).

BELIGGENHET, TOPOGRAFI OG GEOLOGI.

Rennebu kommune grenser i sørvest til Oppdal, i nordvest til Rindal og Meldal og mot Midtre Gauldal og Kvikne i øst (jfr. fig. 1). Kommunen har et areal på 938 km².

Følgende kartgrunnlag er benyttet:

Serie M 711 (målestokk 1:50.000):

Kartblad 1520 I, Rennebu.

" " 1520 II, Inset.

" " 1520 IV, Trollhetta.

Flybildeserier som dekker de enkelte områdene, er angitt i beskrivelsen av lokalitetene. Dessuten har jeg tegnet inn de fleste forslag til fredningsgrenser på økonomisk kart (målestokk 1:5 000). De aktuelle kartblad er angitt i hvert enkelt tilfelle.

Navnene som benyttes er oftest hentet fra kartene i serie M 711, unntaksvis fra økonomisk kartverk.

Innen kommunen varierer høyda over havet fra 250 m ved Orklas bredder til Trollhytta på 1381 m o.h. og Svarthetta på 1548 m o.h. Orkla har ved utgraving gjennom tidene skapt en markert elvedal gjennom Rennebu. Liene har sterkt varierende helling. Sør for Berkåk danner dalsidene juv, og der er lia brattest øst for elva. Fra Berkåk og vestover fins områder hvor lia er betydelig slakkere. Lokalklimaet i sør- og vesthellingen av disse liene kan være meget gustig.

Øst for Ilfjellet-Berkåk-Ulsberg er det ingen markerte fjell, og hele området ligger på 600-700 m o.h. Terrenget veksler med skog og myr.

Innen kommunen er det tre markerte daler ved sideelver til Orkla. Det er Nerskogen ved Grana, Gisnadalen ved Gisna og Innerdalen ved Inna.

En stor del av kommunens areal er snaufjell. Trollheimsfjella kommer inn vest for Grana, nord for Stamnan ligger Ilfjellområdet, og der når Ilfjellet opp i 1281 m o.h. Det tredje markerte fjellområdet i kommunen ligger mellom Nerskogen og Ulsberg. Flere av fjellene her går også langt over 1.000 m o.h., og høgst er Trollhytta.

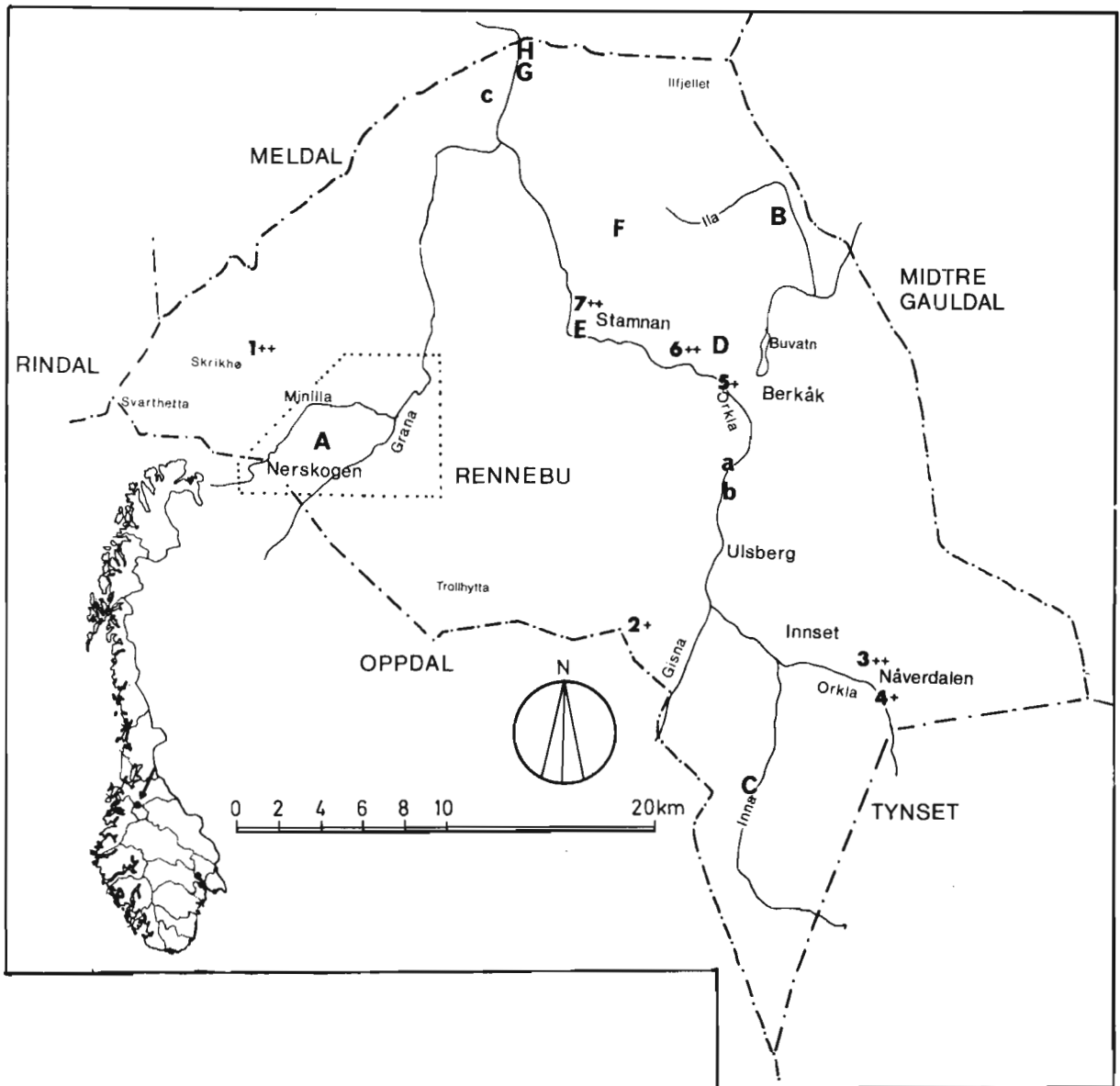

Fig. 1. Oversiktskart for Rennebu kommune.

..... Grenser for vegetasjonskartlagt område på Nerskogen.

++: Særlig verneverdig.

+: Verneverdig.

Verneverdige områder:

- 1++ Trollheimen
- 2+ Myrene ved Slettestjørna
- 3++ Nåverdalsbakken
- 4+ Lia SØ for Nåverdalen
- 5+ Lia NV for Berkåksmoen
- 6++ Lia Ø for Flå
- 7++ Lia ved Hovengan-Bergsbruberga

Andre spesielt omtalte områder:

- A Nerskogen
- B Ilbogen - Storvollan
- C Nordligste del av Innerdalen
- D NV for Eggan
- E N for Sandbrekka
- F Rennebu - Hurundsjøen
- G N for Gorset
- H SV for Jorli

På grunnlag av de geologiske opplysningene som er blitt tilsendt fra Universitetet i Oslo, kan en danne seg et bilde av de geologiske forhold på enkelte av de omtalte lokalitetene.

På Nerskogen er de lågereliggende deler dekt av tykke lag istransportert materiale, og det faste fjellet som er kartlagt, vil få forholdsvis liten betydning for vegetasjonen. Vest for Grana og i striper øst for Grana består berggrunnen av kalkfattige grønne sediment. Hovedsakelig øst for Grana fins breie striper med grønnstein/amfibolitt. Dette er basiske lavaer med høgt kalkinnhold. Denne berggrunnen gir næringsrik forvittringsjord.

I dalsidene på begge sider av Orkla fins denne berggrunnen mellom Voll og Stamnan, mellom Flå og Slipra og ved Brattset. I området fra Stamnan til Flå fins igjen grønne sediment. Fra Slipran til Brattset kommer det inn lettforvitrelig grå og svart fyllitt. Denne berggrunnen kan gi surt jordsmonn. Ved Nåverdalen fins stort sett en type av denne bergarten. Den veksler med harde grafittkvartsitter og trondhemitt. Nord-sørgående striper med amfibolitt fins fra Nåverdalsbakken og sørover, og øst for Nåverdalen. Denne bergarten gir som nevnt mer næringsrikt jordsmonn.

BOTANISK OVERSIKT.

a. Vegetasjon.

Skogsvegetasjon.

Mange slike skogstyper er representert i kommunen. De enkelte hovedtypene skal beskrives noe nærmere.

Varmekjær løvskog.

Denne vegetasjonstypen er sjelden i Rennebu som helhet. Den fins hovedsakelig i vest- og sørskråningene av Orkaldalføret fra Nåverdalen til grensa mot Meldal. Spesielt godt

Tab. 1. Artsliste fra varmekjære løvskogslier i Rennebu. Bare et utvalg arter er tatt med. Utarbeidet på grunnlag av krysslister (Eli Fremstad og egne) og notater (Olav Gjærevoll, Tore Ouren og egne).

I: Ø for Hovengan III: Ø for Flå
 II: S for Bergsbruberga IV: V for Berkåksmoen

		I	II	III	IV
<u>Trær, busker og lyng.</u>					
<i>Alnus incana</i>	Gråor	x	x	x	x
<i>Betula odorata</i>	Vanlig bjørk	x	x	x	x
<i>Betula verrucosa</i>	Hengebjørk	x	x	x	x
<i>Corylus avellana</i>	Hassel	x	x	x	x
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	Dvergmispel	x	x	x	x
<i>Daphne mezereum</i>	Tysbast	x	x	x	x
<i>Juniperus communis</i>	Einer	x	x	x	x
<i>Lonicera xylosteum</i>	Leddved		x		
<i>Picea abies</i>	Gran	x	x	x	x
<i>Pinus silvestris</i>	Furu	x	x	x	x
<i>Populus tremula</i>	Osp	x	x	x	x
<i>Prunus padus</i>	Hegg	x	x	x	x
<i>Ribes rubrum</i>	Rips	x	x	x	x
<i>Rosa</i> sp.	Nyperose	x	x	x	
<i>Salix caprea</i>	Selje	x	x	x	x
<i>Sorbus aucuparia</i>	Rogn	x	x	x	x
<i>Ulmus glabra</i>	Alm				x
<u>Bregner og sneller.</u>					
<i>Asplenium trichomanes</i>	Svartburkne	x		x	
<i>A. viride</i>	Grønnburkne				x
<i>Athyrium filix-femina</i>	Skogburkne	x	x	x	x
<i>Botrychium lunaria</i>	Marinøkkel	x			x
<i>Cystopteris fragilis</i>	Skjørlok	x	x	x	x
<i>Dryopteris assimilis</i>	Sauetelg			x	x
<i>D. filix-mas</i>	Ormetelg	x	x	x	x
<i>D. linneana</i>	Fugletelg	x	x	x	x
<i>D. phegopteris</i>	Hengevinge	x	x	x	x
<i>Equisetum silvaticum</i>	Skogsnelle		x	x	x
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	Strutsevinge	x	x	x	x
<i>Polypodium vulgare</i>	Sisselrot	x	x	x	
<i>Pteridium aquilinum</i>	Einstape		x	x	x
<i>Woodsia alpina</i>	Fjell-lodnebregne				x
<i>W. ilvensis</i>	Lodnebregne	x	x	x	x
<u>Urter.</u>					
<i>Aconitum septentrionale</i>	Tyrihjelm	x	x	x	x
<i>Actaea spicata</i>	Trollbær	x	x	x	x
<i>Ajuga pyramidalis</i>	Jonsokkoll		x	x	x
<i>Alchemilla alpina</i>	Fjellmarikåpe	x		x	
<i>Allium oleraceum</i>	Vill-løk		x	x	
<i>Anemone nemorosa</i>	Kvitveis	x	x	x	x
<i>Angelica archangelica</i>	Kvann		x		x
<i>A. silvestris</i>	Sløke	x		x	x
<i>Arctium minus</i>	Småborre	x		x	
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Sandarve			x	x
<i>Bartsia alpina</i>	Svarttopp				x
<i>Campanula latifolia</i>	Storklokke	x	x	x	x
<i>C. rotundifolia</i>	Blåklokke	x	x	x	x

Tab. 1. forts.		I	II	III	IV
Cardamine flexuosa	Skogkarse			x	
Centaurea scabiosa	Fagerknoppurt			x	
Cerastium alpinum	Fjellarve		x	x	
Chrysosplenium alterni- folium	Maigull	x	x		
Circaea alpina	Trollurt	x	x	x	x
Cirsium heterophyllum	Kvitbladtistel	x	x	x	x
Convallaria majalis	Liljekonvall	x	x	x	x
Corallorhiza trifida	Korallrot	x			
Cornus suecica	Skrubbær			x	
Crepis paludosa	Sumphaukeskjegg	x	x	x	
Draba daurica	Skredrublom		x	x	x
D. incana	Lodnerublom			x	x
Erigeron politum	Blankbakkestjerne		x		x
Epilobium collinum	Bergmjølke		x	x	x
E. montanum	Krattmjølke	x	x	x	x
Erycimum hieraciifolium	Berggull	x	x		x
Filipendula ulmaria	Mjødur	x	x	x	x
Galium boreale	Kvitmaure	x		x	
G. uliginosum	Sumpmaure	x	x	x	x
Geranium robertianum	Stankstorkenebb	x	x		
G. silvaticum	Skogstorkenebb	x	x	x	x
Geum rivale	Enghumleblom	x	x	x	x
G. urbanum	Kratthumleblom	x	x	x	x
Gnaphalium silvaticum	Skoggråurt			x	
Humulus lupulus	Humle		x		
Hypericum hirsutum	Lodneperikum	x	x	x	x
H. maculatum	Firkantperikum	x	x	x	x
Impatiens noli-tangere	Springfrø				x
Knautia arvensis	Rødknapp	x	x		x
Lactuca alpina	Turt	x		x	x
Lappula deflexa	Hengepiggrø		x	x	x
Lathyrus pratensis	Gulskolm	x	x		
L. vernus	Vårterteknapp	x	x	x	x
Linaria vulgaris	Torskemunn		x	x	x
Linnaea borealis	Linnea	x			
Linum catharticum	Vill-lin			x	
Lotus corniculatus	Tiriltunge	x			x
Maianthemum bifolium	Maiblom	x	x	x	x
Melampyrum pratense	Stormarimjelle	x		x	
M. silvaticum	Skogmarimjelle	x	x	x	
Melandrium rubrum	Rød jonsokblom	x	x	x	x
Moehringia trinervia	Maurarve		x	x	x
Moneses uniflora	Olavstake				x
Myosotis silvatica	Skogforglemmegei	x			x
Origanum vulgare	Kung			x	x
Oxalis acetosella	Gaukesyre	x	x	x	x
Paris quadrifolia	Firblad	x	x	x	x
Parnassia palustris	Jåblom		x		x
Pimpinellia saxifraga	Gjeldkarve	x	x	x	x
Plantago media	Dunkjempe	x	x	x	x
Polemonium coeruleum	Fjellflokk	x	x		
Polygonatum verticillatum	Kranskonvall	x	x	x	x
Potentilla argentea	Sølvmore		x		x
P. crantzii	Flekkmore		x	x	
P. erecta	Tepperot	x	x	x	x
Prunella vulgaris	Blåkoll	x	x	x	x
Ramischia secunda	Nikkevintergrønn			x	
Ranunculus acris	Engsoleie	x	x	x	x
R. auricomus	Nyresoleie	x		x	
R. platanifolius	Kvitsoleie	x			x
R. repens	Krypsoleie			x	

Tab. 1. forts.		I	II	III	IV
Rubus idaeus	Bringebær	x	x	x	x
R. saxatilis	Telebær	x	x	x	x
Satureja acinos	Bakkemynte		x	x	
S. vulgaris	Kransmynte	x	x	x	x
Saussurea alpina	Fjelltistel		x		x
Saxifraga aizoides	Gulsildre			x	
S. cotyledon	Bergfrue	x	x	x	x
S. oppositifolia	Rødsildre	x			
Schrophularia nodosa	Brunrot			x	x
Sedum acre	Bitter bergknapp			x	
S. annum	Småbergknapp		x	x	
S. rosea	Rosenrot	x	x		
Silene cucubalus	Engsmelle	x	x	x	x
Solidago virgaurea	Gullris	x	x	x	x
Stachys silvatica	Skogsvinerot	x	x	x	x
Stellaria graminea	Grasstjerneblom	x	x	x	x
S. nemorum	Skogstjerneblom	x	x	x	x
Thalictrum flavum	Gul frøstjerne		x	x	x
Turritis glabra	Tårnurt			x	x
Urtica dioica	Stornesle	x	x	x	x
Valeriana sambucifolia	Vendelrot	x	x	x	x
Verbascum nigrum	Mørkkongsllys		x	x	x
V. thapsus	Filtkongsllys		x		
Vernonica chamaedrys	Tveskjeggveronika	x	x		
V. officinalis	Legeveronika	x	x	x	x
V. serpyllifolia	Snauveronika	x			
Viccia cracca	Fuglevikke	x	x	x	x
V. sepium	Gjerdevikke	x	x	x	x
V. silvatica	Skogvikke	x	x	x	x
Viola mirabilis	Krattfiol	x	x	x	x
V. montana	Lifiol	x	x		x
V. riviniana	Skogfiol	x			x
<u>Gras, halvgras og frytle.</u>					
Arrhenatherum pubescens	Dunhavre		x		
Briza media	Hjertegras			x	x
Calamagrostis epigeios	Bergørkvein		x	x	x
C. purpurea	Skogørkvein	x	x	x	x
Carex capillaris	Hårstarr			x	
C. digitata	Fingerstarr	x	x	x	x
C. ornithopoda	Fuglestarr	x	x	x	
C. pairaei	Piggstarr	x	x	x	
C. pilulifera	Bråtestarr	x		x	
Dactylis glomerata	Hundegras	x	x		x
Deschampsia caespitosa	Sølvbunke	x	x	x	x
Luzula multiflora	Engfrytle	x		x	
L. pilosa	Hårfrytle	x	x	x	x
Melica nutans	Hengeaks	x	x	x	x
Milium effusum	Myskegras	x			
Molinea coerulea	Blåtopp		x	x	x
Phalaris arundinacea	Strandrør			x	
Phleum commutatum	Fjelltimotei		x		x
Poa alpina	Fjellrapp	x		x	x
P. glauca	Blårapp			x	x
P. nemoralis	Lundrapp	x	x	x	x
P. remota	Storrapp	x			
Roegneria canina	Hundekveke	x	x	x	x

utviklet er denne typen ved Flå og ved Hovengan-Bergsbruberga der også de geologiske forhold er mest gunstige.

Varmekjære treslag dominerer vanligvis ikke. Hassel fins spredt, og enkelte steder i ganske tette bestand. Hengebjørk er vanlig i området, men danner heller ikke tette bestand. Alm er meget sjelden i disse liene, men den opptrer helt opp til Nåverdalen. Tresjiktet består dessuten av bjørk, gråor, hegg, osp, rogn og selje. I feltsjiktet kommer det inn flere arter som er ved nordgrensa av sitt utbredelsesområde. De setter store krav til geologi og lokalklima (jfr. s.19). Tab. 1 viser et utvalg av arter som er funnet innen fire sentrale løvskogslieer av denne typen.

I tillegg til rene skogssamfunn fins innen disse liene tørrberg med konsentrasjon av varmekjære arter som også er tatt med i tabellen.

Berget i de nevnte liene er dekt av rødberglav. Dette er et sikkert tegn på gunstige bergarter og varmt lokalklima. Arne Frisvoll har funnet flere sjeldne moser og lav i disse liene.

Blandingsløvskog.

Blandingsløvskogen omfatter typer av løvskog der bjørk, gråor, hegg, osp, rogn og selje kan danne tresjikt. Det varierer hvilket treslag som er mest dominerende. Denne typen veksler med de varmekjære hasselliene langs Orkla. Blandingsløvskogen kommer inn der det er mindre gunstig geologi og lokalklima, og på fuktigere jordsmonn. I feltsjiktet skiller den seg ut ved at de varmekjære artene stort sett mangler.

Ved Hovengan inngår det en spesielt rik utforming av denne typen hvor det fins store mengder høge urter og gras i feltsjiktet. Spesielt kan nevnes kvitbladtistel, kvitsoleie, mjødurt, myskegras, skogstorkenebb, skogrørkvein, storrapp, strutsevinge, trollbær, turt og tyrihjel.

Høgre opp i liene, og på nord og østsida av Orkla kan det forekomme bestand med ren dominans av gråor.

Fjellbjørkeskog.

Skoggrensa dannes av bjørk i hele Rennebu kommune. På Nerskogen går skogen opp til 900 m o.h. både i sør og nord-skråning. I Ilfjellområdet ligger skoggrensa gjennomgående på ca. 700 m o.h., og øst for Ryphø og Ramshøpiken går fjellbjørkeskogen opp til 800 m o.h. Disse grensene er anslått ut fra studier av kart- og flybilde. Det skiller seg ut klare fjellbjørkeskogstyper fra tørr og fattig blandingskog av bjørk og furu til frisk og frodig høgstaudebjørkeskog.

På de karrigste, vindblåste rabbene er det en blanding av bjørk og furu som dominerer. Mot skoggrensa forsvinner furu, og bjørk danner tresjikt alene. Feltsjiktet er meget glissent, og lav og mose dekker delvis i botn. Denne vegetasjonstypen betegnes lyngrik bjørkeskog (navnene på vegetasjonsetene etter Moen 1973a). På noe rikere jordsmonn der det er noe snødekke, fins blåbær/småbregne bjørkeskog. På mer næringsrik grunn finner en gras/urterik bjørkeskog. Grasarter som engkvein, gulaks og sølvbunke, sammen med et stort artsantall urter går inn i denne typen. Skogstorkenebb er ofte dominerende, mens engsoleie og enghumleblom forekommer vanlig i vegetasjonstypen.

Høgstaudebjørkeskog fins også spredt. Denne utformingen er avhengig av friskt sigevatn. I feltsjiktet fins i tillegg til de artene som er nevnt for gras/urterik fjellbjørkeskog: kvitsoleie, kvitbladtistel, mjødur, myskegras, skogrørkvein, turt og tyrihjelm.

Fjellbjørkeskogen er de fleste steder i Rennebu sterkt beitet. Spesielt den gras/urterike typen er tydelig preferert av husdyr. Ved opphør av intens beiting vil antagelig denne typen for en stor del utvikle seg enten mot blåbærbjørkeskogen eller mot høgstaudebjørkeskogen.

De rikeste fjellbjørkeskogene har en meget høg produksjon av organisk materiale, og det er viktig å huske i en tid med ressursknapphet. Det er viktig å verne den øverste del del av fjellbjørkeskogen mot hogst og hyttebygging. Slike inngrep kan bl.a. ødelegge nødvendig verneskog mot fjellet.

Granskog.

De nord- og østvendte liene langs Orkla har tett granskog. Denne er ikke nærmere undersøkt i denne sammenheng. Gran er her på sin vestgrense i denne del av landet, og av den grunn er disse granskogene av spesiell botanisk interesse.

Myrvegetasjon.

Ved botanisk klassifisering av myrvegetasjon benyttes begrepene nedbørsmyr og jordvannmyr (Moen 1973b). Myrvegetasjonen på Nerskogen er behandlet hos Moen (1972).

Nedbørsmyr har torv med grunnvatn som ikke har vært i kontakt med mineraljorda. Den får kun næringsstoffer gjennom nedbøren, og denne myrtypen gir plantene et ekstremt næringsfattig miljø. Bare et fåtall arter kan trives under slike forhold. På slike myrer på Nerskogen vokser 18 karplanter, derav 7 lyngarter. Dystarr, molte og torvmyrull er meget vanlige karplanter på slike myrer. På tuer er ofte røsslyng dominerende. Torvmosene er ofte dominerende i bunnsjiktet, spesielt rust-torvmose er vanlig i dette området. Nedbørsmyrer fins bare som mosaikker mellom de rike områdene på Nerskogen. Store nedbørsmyrer fins på Granslettkjølen/Telmyran, og hele Storvollan sørøst for Ilbogen er av denne ekstremt fattige myrtypen.

Jordvannmyr har grunnvatn som har vært i kontakt med mineraljorda. Dersom mineralgrunnen er hard og sur, vil grunnvatnet gi dårlig næringstilgang for myra. Om berggrunnen har lettforvitrelig kalk vil myra få et næringsrikt miljø. Visse planter setter små krav til næringsforholdene, mens andre krever tilførsel av mye næring. Ved kjennskap til de enkelte artenes økologiske krav, kan en ved en vurdering av plantesamfunnene på ei myr finne ut hvor den skal plasseres på denne skalaen som er basert på næringsstatus for jordvannmyrer: *fattig, intermediær, rik, ekstremrik*.

Fattigmyr. På disse myrene fins stort sett alle artene som vokser på nedbørsmyra, men i tillegg kommer en del arter.

I denne regionen er duskmyrull, blåtopp og flaskestarr vanligst. Vorte-torvemose er meget vanlig i bunnsjiktet sammen med stiv-torvmose og bjørne-torvmose.

Intermediærmyr. De dominerende artene i feltsjiktet er stort sett de samme som for fattigmyra, og i tillegg kommer noen mer næringskrevende arter som kornstarr og myrklegg. Også i bunnsjiktet kommer flere arter i tillegg, bl.a. blank-torvmose.

Rik og ekstremrik myr. Mange arter har så store næringskrav at de bare kan vokse på disse myrtypene. I bunnen går torvmosene ut, og brunmoser som brunklomose, makkmose og stjernemose dominerer. I feltsjiktet kommer det inn næringskrevende arter som: bjønnbrodd, gulstarr, fjellmarihand, hårstarr, jåblom og sotstarr. Innen kommunen er det spesielt på Nerskogen at disse myrtypene er dominerende, men de fins over hele kommunen.

Fjellvegetasjon.

Skiftende geologi og topografi gir grunnlag for en variert fjellvegetasjon der alle hovedtypene fra de fattigste til de rikeste fjellplantesamfunn forekommer. Vegetasjonstypene i Trollheimen er behandlet av Gjærevoll (1950).

Det meste av fjellvegetasjonen ligger i den lågalpine region som strekker seg fra skoggrensa og så langt blåbær er vanlig. Mellomalpin region er representert, mens høggalpin region hvor det ikke lenger er sammenhengende vegetasjonsdekke, bare fins på de høgste toppene.

b. Flora.

Ved å sammenholde data over registrerte planter i kommunen, går det fram at 497 arter er kjent. Noen av disse er vanlige i store deler av Rennebu, mens andre er funnet på én eller på meget få lokaliteter.

Av floristisk interesse er de sjeldne artene, og arter med

plantegeografisk interessant utbredelse. Under omtalen av artenes utbredelse henvises først og fremst til Fægri (1960), Hultén (1971) og Gjærevoll (1973).

Sjeldne arter.

Begge de følgende arter er omtalt hos Lagerberg, Holmboe & Nordhagen (1957 og 1958).

Solblom (Arnica montana) har en isolert forekomst ved Nåverdalsbakken. Utbredelsen av arten betegnes som lunefull. Den opptrer i mengder på Vestlandet nord til Hustad, og fins spredt på Østlandet nord til Trysil. Utbredelsen er vist på prikk-kart fig. 2. Lokaliteten i Rennebu er satt i sammenheng med skyss-stasjonen i Nåverdalen. Det kan være sannsynlig at arten er spredt med kjøretøy nordover. Den fins i hele sitt utbredelsesområde hovedsakelig på beitemark og lynchheier.

Leddved (Lonicera xylosteum) har sin hovedforekomst på Østlandet. Arten trives godt i solvarme bakkeskråninger på

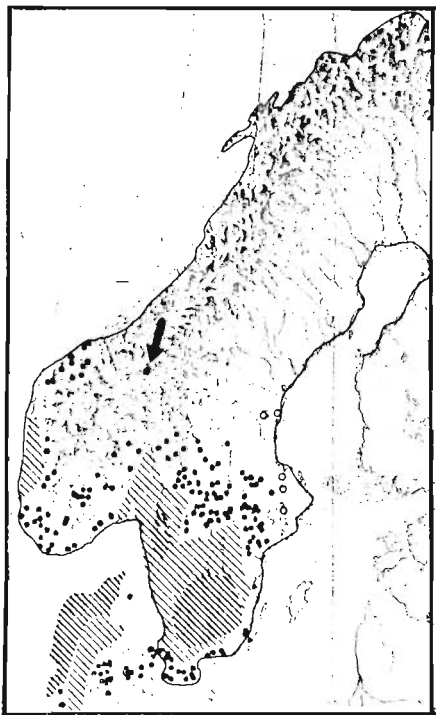

Fig. 2.

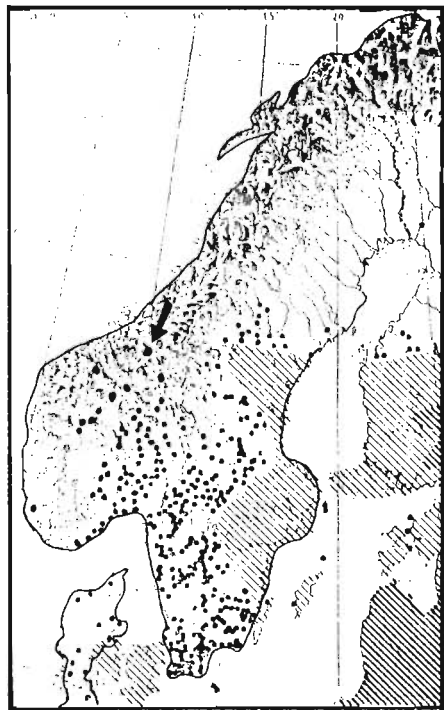

Fig. 3.

Fig. 2 og 3 viser utbredelsen av henholdsvis solblom (Arnica montana) og leddved (Lonicera xylosteum). Etter Hultén (1971). Pilen peker mot lokalitetene i Rennebu.

kalkgrunn. Forekomsten i Rennebu er en nordlig utpost av denne varmekjære arten. Nærmeste lokaliteter er Tolga og Tafjord. Artens utbredelse er vist på prikk-kart fig. 3.

Plantegeografiske element.

Subatlantisk element.

Til dette element regnes arter som er bundet til kysten fra Halden til Nordland. Disse artene krever kystklima. I Rennebu går det inn noen få arter med klar subatlantisk utbredelse.

Av *myrarter* er engstarr bare funnet på Nerskogen. Klokke-lyng ble funnet vest for Granslettkjølen sammen med rome. Den sistnevnte er i tillegg funnet på Storvollan, nord for Mjuken, nord for Skaumsjøen og det østligste finnested i kommunen er ved sæterveien til Nåverdalssetrene. Loppestarr er funnet på Nerskogen, øst for Ilbogen, nordvest for Eggan, ved Nåvsæter, nord for Skaumsjøen og sør for Steinkjerringa.

Av *subatlantiske skogsarter* er bjønnekam funnet i blåbær-bjørkeskog øst for Ilbogen, sør for Mjuken, nordøst for Skaumsjøen, og den har også sin østligste forekomst innen kommunen i Nåverdalen. Skogkarse fins i den varmekjære løv-skogslia øst for Flå.

Den *subalpine* arten smørtelg er funnet på flere lokaliteter øst for Ilfjellet i høgderregionen 500-700 m o.h. Pors regnes med som meget svak subatlantisk art, og den fins i Rennebu på myrer opp til 450 m o.h.

Varmekjært element.

Til det varmekjære element regnes arter med sørøstlig utbredelse i vårt land. Disse artene har krav til høy sommervarme, men tåler sterk kulde om vinteren. I liene langs Orkla er dette element representert i flere steder, og fire lokaliteter er omtalt i vernesammenheng.

Av trær og busker er dvergmyrpe, hassel og hengebjørk vanlige, mens alm og spesielt leddved er sjeldne innslag i liene. Ask ble funnet i en bratt skråning ned mot Orkla

like øst for Skephaug. Denne forekomsten er antagelig kulturbetinget. De vanligste varmekjære urter og gras er: dunkjempe, fingerstarr, fuglestarr, kransmynte, krattfiol, kratthumleblom, lodneperikum, mørkkongsllys, piggstarr, storklokke og vårerteknapp. Noe sjeldnere forekommer bakke-mynte, brunrot, fagerknoppurt, filtkongsllys, kung, småborre, springfrø, stankstorkenebb og tårnurt. Ellers henvises til tab.1 som gir en mer fullstendig artsliste fra varmekjære lokaliteter i Rennebu.

Det fins arter med samme sør-østlige utbredelse som ikke regnes som varmekjære. Til denne gruppen hører storrapp som er funnet ved Hovengan og på to lokaliteter i Gisnadalen, og tysbast som er en vanlig busk i løvskogsliene i kommunen.

Fjellflora.

Flere av Trollheimsfjellene som faller innenfor Rennebu, er rike plantelokaliteter. Gjærevoll (1950) framhever spesielt Skrikhøa og Svarthetta.

Øst for Grana er det i tillegg til vegetasjonskartleggingen på Nerskogen, foretatt registreringer av fjellfloraen på Refshuskollen og Leverkinna. Begge disse fjellene har rik fjellflora.

Trollhytta ble undersøkt i forbindelse med fjellkurs for botanikkstudenter ved Universitetet i Trondheim sommeren 1973. I tab. 2 er det tatt med fullstendig oversikt over registrerte arter.

Ilfjellet ble oppsøkt av Tore Ouren i 1954. Fra hans planteliste går det fram at få kalkkrevende arter fins øst for Ilfjellet. Han nevner disse: flekkmure, taggbregne, rein-rose, rødsildre og snømare. På små rikmyrer fins hårstarr, sotstarr og svartstarr. Det synes som om Ilfjellet stort sett har triviell fjellflora.

Fjellplantene i Rennebu kan grupperes i tre markerte, utbredelsestyper. Det er ubikvister, bisentriske og sørlig unisentriske arter. Ubikvister er arter som fins i hele

Tab. 2. Fullstendig artsliste fra Gisdalalen. Utarbeidet på grunnlag av krysslistermateriale fra botanikk-kurs for biologistudenter ved Universitetet i Trondheim, 1973.

I : Stølsvang med Steinkjerringa og Slettestjørnmyrene.
 II : Olsmedalen - Trollhytta.

		I	II			I	II
<u>Trær, busker og lyng.</u>							
Alnus incana	Gråor	x	x	Cerastium alpinum	Fjellarve	x	x
Andromeda polifolia	Kvitlyng	x	x	C. arcticum	Polararve		x
Arctostaphylos alpina	Rypebær	x	x	C. caespitosum	Vanlig arve	x	
A. uva-ursi	Mjølbær	x	x	C. cerastioides	Brearve	x	x
Betula nana	Dvergbjørk	x	x	Chamaenerion angustifolium	Geitrams	x	
B. pubescens	Vanlig bjørk	x	x	Chamorchis alpina	Fjellkurle		x
Cassiope hypnoides	Moselyng	x	x	Cirsium heterophyllum	Kvitbladtistel	x	x
Empetrum hermaphroditum	Fjellkrekling	x	x	C. palustre	Myrtistel	x	
Juniperus communis	Einer	x	x	C. vulgare	Vegtistel	x	
Loiseleuria procumbens	Greplyng	x	x	Coeloglossum viride	Grønnkurle	x	x
Oxycoccus microcarpus	Småtranebær	x	x	Comarum palustre	Myrhatt	x	x
O. quadripetalus	Tranebær	x	x	Corallorhiza trifida	Korallrot	x	x
Phyllodoce coerulea	Blålyng	x	x	Cornus suecica	Skrubbær	x	x
Picea abies	Gran	x	x	Crepsis paludosa	Sumpshaukeskjegg	x	x
Pinus silvestris	Furu	x	x	Chrysanthemum leucanthemum	Prestekrage	x	
Populus tremula	Osp	x		Dactylorhiza incarnata	Engmarihand	x	x
Salix arbuscula	Småvier	x	x	D. maculata	Flekkmarihand	x	x
S. caprea	Selje	x	x	Diapensia lapponica	Fjellpyri		x
S. glandulifera	Kjertelvier	x		Draba alpina	Gullrublom		x
S. glauca	Sølvvier	x	x	D. daurica	Skredrublom		x
S. hastata	Bleikvier	x	x	D. fladnizensis	Alperublom	x	x
S. herbacea	Musøre	x	x	Drosera anglica	Smalsoldogg	x	x
S. lanata	Ullvier	x	x	D. rotundifolia	Rundsoldogg	x	x
S. lapponum	Lappvier	x	x	Dryas octopetala	Reinrose	x	x
S. myrsinities	Myrtevier	x	x	Epilobium alsinifolium	Kildemjølke		x
S. myrsinifolia	Svartvier	x	x	E. anagallidifolium	Dvergmjølke		x
S. pentandra	Istervier	x		E. davuricum	Linmjølke	x	x
S. phyllifolia	Grønnvier	x	x	E. hornemannii	Setermjølke	x	x
S. polaris	Polarvier	x		E. lactiflorum	Kvitmjølke	x	x
S. reticulata	Rynkevier	x	x	E. palustre	Myrmjølke	x	x
Sorbus aucuparia	Rogn	x	x	Erigeron borealis	Fjellbakkestj.	x	x
<u>Bregner og sneller.</u>							
Athyrium filix-femina	Skogburkne	x	x	E. uniflorus	Snøbakkestjerne		x
A. alpestre	Fjellburkne	x	x	Euphrasia frigida	Fjelløyentrøst	x	
Botrychium lunaria	Marinøkkel	x		Filipendula ulmaria	Mjødurt	x	x
Dryopteris assimilis	Sauetelg	x	x	Galeopsis tetrahit	Kvassdå	x	
D. linnaeana	Fugletelg	x	x	Galium boreale	Kvitmaure		x
D. phegopteris	Hengeving	x		G. palustre	Myrmaure	x	
Equisetum arvense	Åkersnelle	x	x	G. trifidum	Dvergmaure	x	
E. hiemale	Skavgras	x		G. uliginosum	Sumpmaure	x	
E. fluviatile	Elvesnelle	x	x	Gentiana nivalis	Snøsøte	x	x
E. palustre	Myrsnelle	x	x	Geranium silvaticum	Skogstorkenebb	x	x
E. pratense	Engsnelle	x	x	Geum rivale	Enghumleblom	x	x
E. silvaticum	Skogsnelle	x	x	Gnaphalium norvegicum	Setergårurt	x	x
E. variegatum	Fjellsnelle	x	x	G. silvaticum	Skoggråurt	x	x
Lycopodium alpinum	Fjelljamne	x	x	G. supinum	Dvergråurt	x	x
L. annotinum	Stri kråkefot	x	x	Gymnadenia conopsea	Brudespore	x	x
L. clavatum	Mjuk kråkefot		x	Hieracium alpinum	Fjellsveve	x	
L. selago	Lusegras	x	x	H. pillosella	Hårsveve	x	
Selaginella selaginoides	Dvergjamne	x	x	H. umbellatum	Skjermesveve	x	
<u>Urter.</u>							
Achillea millefolium	Ryllik	x	x	Hippuris vulgaris	Hesterumpe	x	
Aconitum septentrionale	Tyrilhjelm	x	x	Koenigia islandica	Dvergsyre	x	
Alchemilla alpina	Fjellmarikåpe	x	x	Lactuca alpina	Turt	x	x
A. glomerulans	Kildemarikåpe	x		Lathyrus pratensis	Gulskolm	x	x
Anemone nemorosa	Kvitveis	x		Leontodon autumnalis	Følblom	x	
Antennaria alpina	Fjellkattfot	x	x	Leucorchis albida	Kvitkurle	x	x
A. dioica	Kattfot	x	x	Listera cordata	Småtveblad	x	x
Anthriscus silvestris	Hundekjeks	x		Majanthemum bifolium	Maiblom	x	x
Arabis alpina	Fjellskrinneblom		x	Matricaria matricarioides	Tunbalderbrå	x	
Astragalus alpinus	Setermjelt	x	x	Menyanthes trifoliata	Bukkeblad	x	
A. frigidus	Gulmjelt	x	x	Minuartia biflora	Tuearve	x	x
A. norvegicus	Blåmjelt	x	x	M. stricta	Grannarve	x	x
Bartsia alpina	Svarttopp	x	x	Melampyrum pratense	Stormarimjelle	x	x
Brassica campestris	Åkerkål	x		M. silvaticum	Småmarimjelle	x	x
Callitriche verna	Småvasshår	x		Melandrium apetalum	Blindurt	x	x
Caltha palustris	Soleihov	x		M. rubrum	Rød jonsokblom	x	x
Campanula rotundifolia	Blåklukke		x	Montia lamprosperma	Kildeurt	x	
Capsella bursa-pastoris	Gjetertaske	x		Myosotis silvatica	Skogforglemmegei	x	x
Cardamine bellidifolia	Høyfjellskarse		x	Oxalis acetosella	Gaukesyre	x	x
C. nymani	Snøskarse	x	x	Oxyria digyna	Fjellsyre	x	x
Carum carvi	Karve	x		Parnassia palustris	Jåblom	x	x
				Pedicularis lapponica	Bleikmyrklegg	x	x
				P. oederi	Gullmyrklegg	x	x
				P. palustris	Vanlig myrklegg	x	x

Tab. 2. forts.

		I	II			I	II
Petasites frigidus	Fjellpestrot	x	x	<u>Gras, halvgras, siv og frytle.</u>			
Pinguicula villosa	Dvergtettegras	x		Agrostis borealis	Fjellkvein	x	x
P. vulgaris	Tettegras	x	x	A. canina	Hundekvein	x	x
Plantago major	Groblad	x		S. stolonifera	Krypkvein	x	
Polemonium coeruleum	Fjellflokk	x		A. tenuis	Engkvein	x	x
Polygonum aviculare	Tungras	x		Alopecurus geniculatus	Knereverumpe	x	
P. viviparum	Harerug	x	x	Anthoxanthum odoratum	Gulaks	x	x
Potamogeton alpinus	Rusttjønnaks	x		Calamagrostis neglecta	Smårørkvein	x	x
P. pusillus	Småttjønnaks	x		C. purpurea	Skogrørkvein	x	x
Potentilla crantzii	Flekkmure	x	x	Carex adelostoma	Tranestarr	x	x
P. erecta	Tepperot	x	x	C. aquatilis	Nordlandsstarr	x	
P. nivea	Snømure	x		C. atrata	Svarstarr	x	x
P. norvegica	Norsk mure	x		C. atrofusca	Sotstarr	x	x
Primula scandinavica	Fjellnøkleblom	x	x	C. bigelowii	Stivstarr	x	x
Prunella vulgaris	Blåkoll	x		C. brunnescens	Seterstarr	x	x
Pyrola minor	Perlevintergr.	x	x	C. buxamii	Klubbestarr	x	
P. norvegica	Norsk vintergr.	x	x	C. canescens	Gråstarr	x	x
P. rotundifolia	Legevintergr.	x		C. capillaris	Hårstarr	x	x
Ramischia secunda	Nikkevintergr.	x	x	C. chordorrhiza	Strengstarr	x	x
Ranunculus acris	Engsoleie	x		C. dioica	Tvebustarr	x	x
R. glacialis	Issoleie	x	x	C. echinata	Stjernestarr	x	
R. platanifolius	Kvitsoleie	x		C. flava	Gulstarr	x	x
R. pygmaeus	Dvergssoleie	x	x	C. juncella	Stolpestarr	x	x
R. reptans	Evjesoleie	x		C. lachenalii	Rypestarr	x	x
Rhinanthus minor	Småengkall	x	x	C. lasiocarpa	Trådstarr	x	x
Rorippa islandica	Brønnkarse	x		C. limosa	Dystarr	x	x
Rubus chamaemorus	Molte	x	x	C. livida	Blystarr	x	x
R. idaeus	Bringebær	x		C. magellanica	Frynsestarr	x	x
R. saxatilis	Teiebær	x	x	C. microglochin	Agnorstarr	x	x
Rumex acetosa	Matsyre	x	x	C. misandra	Dubbestarr	x	
R. acetosella	Småsyre	x		C. nigra	Slåttestarr	x	x
R. longifolia	Høymol	x		C. norvegica	Fjellstarr	x	
Sagina procumbens	Tunarve	x	x	C. pallescens	Bleikstarr	x	x
S. saginoides	Seterarve	x		C. panicea	Kornstarr	x	x
Saussurea alpina	Lauvtistel	x	x	C. parallela	Smalstarr	x	
Saxifraga adscendens	Skåresildre	x	x	C. pauciflora	Sveltstarr	x	x
S. aizoides	Gulsildre	x		C. pilulifera	Bråtestarr	x	
S. cernua	Knoppsildre	x	x	C. pulicaris	Loppestarr	x	
S. groenlandica	Tuesildre	x	x	C. rostrate	Flaskestarr	x	x
S. nivalis	Snøildre	x		C. rupestris	Bergstarr	x	x
S. oppositifolia	Rødsildre	x	x	C. saxatilis	Blankstarr	x	x
S. rivularis	Bekkesildre	x		C. vaginata	Slirestarr	x	x
S. stellaris	Stjernesildre	x	x	C. vesicaria	Sennegras	x	
S. tenuis	Grannsildre	x	x	Deschampsia alpina	Fjellbunke	x	x
Scheuchzeria palustris	Sivblom	x		D. caespitosa	Sølvbunke	x	x
Sedum rosea	Rosenrot	x	x	D. flexuosa	Smyle	x	x
Sibbaldia procumbens	Trefingerurt	x		Eriophorum latifolium	Breimyrull	x	x
Silene acaulis	Fjellsmelle	x	x	E. angustifolium	Duskmyrull	x	x
Solidago virgaurea	Gullris	x	x	E. scheuchzeri	Snømyrull	x	x
Sparganium angustifolium	Flotgras	x		E. vaginatum	Torvmyrull	x	x
S. hyperboreum	Fjellpiggnopp	x		Festuca ovina	Sauesvingel	x	x
Stellaria calycantha	Fjellstjernebl.	x		F. pratensis	Engsvingel	x	
S. graminea	Grasstjernebl.	x	x	F. rubra	Rødsvingel	x	x
S. media	Vassarve	x		F. vivipara	Geitsvingel	x	x
S. nemorum	Skogstjerneblom	x		Hierochloë odorata	Marigras	x	
Thalictrum alpinum	Fjellfrøstjerne	x	x	Juncus alpinus	Skogsiv	x	x
Thlaspi arvense	Pengeurt	x		J. articulatus	Ryllsiv	x	
Tofieldia pusilla	Bjønbrodd	x	x	J. biglumis	Tvillingsiv	x	x
Trientalis europaea	Skogstjerne	x	x	J. bufonius	Paddesiv	x	
Trifolium pratense	Rødkløver	x	x	J. castaneus	Kastanjesiv	x	x
T. repens	Kvitkløver	x	x	J. filiformis	Trådsiv	x	x
Triglochin palustre	Myrsauløk	x	x	J. stygius	Nøkkesiv	x	
Trollius europaeus	Ballblom	x		J. trifidus	Rabbesiv	x	x
Tussilago farfara	Hestehov	x		J. triglumis	Trillingsiv	x	x
Urtica dioica	Stornesle	x		Kobresia simpliciuscula	Myrtust	x	
Utricularia intermedia	Gytjeblererot	x		Luzula confusa	Vardefrytle	x	x
U. minor	Småblererot	x		L. frigida	Seterfrytle	x	
Valeriana sambucifolia	Vendelrot	x		L. multiflora	Engfrytle	x	x
Veronica alpina	Fjellveronika	x	x	L. pilosa	Hårfrytle	x	
V. chamaedrys	Tveskjeggver.	x		L. spicata	Aksfrytle	x	x
V. officinalis	Legeveronika	x	x	L. sudetica	Myrfrytle	x	x
V. scutellata	Veikveronika	x		Melica nutans	Hengeaks	x	x
V. serpyllifolia	Glattveronika	x		Molinia coerulea	Blåtopp	x	x
Vicia cracca	Fuglevikke	x	x	Nardus stricta	Finnskjegg	x	x
Viola biflora	Fjellfiol	x	x	Phleum commutatum	Fjelltimotei	x	x
V. epipsila	Stor myrfiol	x		P. pratense	Timotei	x	
V. palustris	Myrfiol	x	x	Poa alpina	Fjellrapp	x	x
V. tricolor	Stemorsblonst	x		P. flexuosa	Mjukrapp	x	x
				P. glauca	Blårapp		x
				P. nemoralis	Lundrapp	x	
				P. pratense	Engrapp	x	x
				P. remota	Storrapp	x	
				P. trivialis	Markrapp	x	
				Scirpus caespitosus	Bjønnskjegg	x	x
				S. hudsonianus	Sveltull	x	x
				S. quinqueflorus	Småsivaks	x	

fjellkjeden fra nord til sør. De fleste fjellartene går inn i denne gruppen. Arter som bergfrue, fjellpryd, greplyng, reinrose, rosenrot, rypebær og blåarve er vanlige i Rennebu.

De bisentriske artene har adskilte utbredelsesområder i Nord-Norge og Sør-Norge. På de rike Trollheimsfjellene, på Leverkinna og Refshuskollen og på Trollhytta er disse bisentriske artene funnet: alperublom, blindurt, dubbestarr, fjellkurle, gullrublom og smalstarr. Den samme utbredelse har snømore som er funnet i Trollheimen, øst for Ilfjellet, og på Steinkjerringa.

Noen arter er sørlig unisentriske. Den mest typiske representant for denne gruppen er norsk malurt, og den er funnet i Trollheimen, på Leverkinna og på Refshuskollen. Bleikrublom har samme utbredelsestype, og den har nordgrense på Skrikhøa. Av svake unisentriske arter fins gullmyrklegg og myrtust ganske vanlige på rikmyrer over hele kommunen.

Dvergtettegras som vokser i tuver av rust-torvmose, er en alpin art med en utpreget østlig utbredelse. Den fins i Rennebu sør for Litlfjellet, på Slettestjørnmyrene og på Nerskogen.

OPPSØKTE OMRÅDER.

a. Symboler for vernekategorier.

Områdene med botanisk verneverdi, har ulike botaniske kvaliteter. Noen områder inneholder sjeldne arter, andre områder består av typisk vegetasjon som en ønsker å bevare. De enkelte områdene bør vernes etter ulike fredningsbestemmelser. Hvert område har fått et symbol, som angir et forslag til vernekategori.

++ Særlig verneverdig. Området har interesse i større sammenheng, og bør vernes etter naturvernloven.

+ Verneverdig. Området har lokal verneverdi, og bør vernes etter f.eks. bygningsloven.

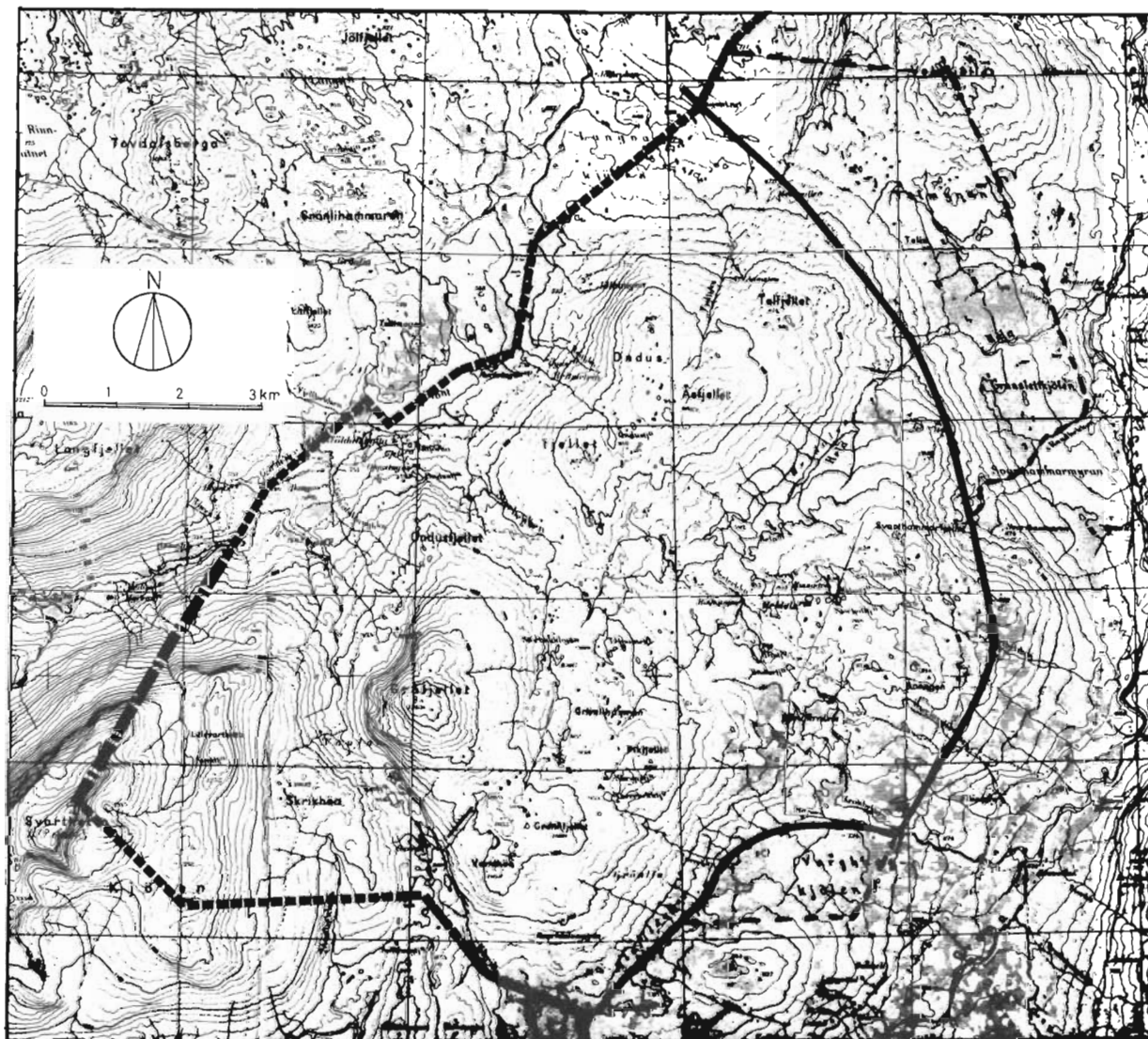

Fig. 4. Kart som viser avgrensning for Trollheimen nasjonalpark innen Rennebu kommune. (Kart M711 - 1520 IV)

- Foreslått avgrensning for verna område i Trollheimen etter Tjømm (1969).
- - - - - Myrområdene Varghaugkjølen og Granslettkjølen/Telmyran som i tillegg foreslås tatt med i nasjonalparken.

Ut fra botaniske vurderinger er det på denne bakgrunn av stor interesse at de sentrale deler av Trollheimen unndras inngrep som veier, hytter o.l. Landskapsarkitekt Tjøm laget i 1969 et utkast til generalplan for friluftslivet i Rennebu. Her foreslår han østgrense for et verna område i Trollheimen. Tjøm presiserer at den viktigste oppgaven for Rennebu kommune blir å sørge for at det som faller innenfor denne grensa får beholde sin karakter i framtida.

I brev av 3.1.-74 til friluftsliv- og naturvernkonsulentene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal (jfr. også Adresseavisen 4.1.-74) foreslår professor Olav Gjærevoll som er formann i Statens naturvernråd, opprettet en Trollheimen nasjonalpark. I Rennebu faller Gjærevolls "inngrepsgrense" grovt sett sammen med Tjøms forslag. Selv om nasjonalparken skulle bli trukket lengre vest, kan det bli nødvendig med en buffersone (landskapsvernområde) flere steder. På fig. 4 er denne grense inntegnet, og i tillegg til dette området foreslås at myrområdene Varghaugkjølen og Granslettkjølen/Telmyran taes med.

42
Varghaugkjølen. Området ligger på 700-800 m o.h. og er dominert av myrvegetasjon. Hele området på 2-3 km² kan oppfattes som et stort myrkompleks med små fastmarksøyer. Nedbørsmyr og rikmyr dominerer, mens fastmarka i det alt vesentlige er lyngrik bjørkeskog. Området er vegetasjonskartlagt.

110-43
AM-79
Granslettkjølen/Telmyran danner sammen med Svarthammerkjølen så godt som sammenhengende myrområder bare oppdelt av bekkedaler. Områder ligger 600-650 m o.h., og tilsammen dekker myrområdene 5-6 km². Granslettkjølen/Telmyran foreslås tatt med i det naturfreda området i Trollheimen.

Myrene er dominert av nedbørsmyr og fattigmyr, mens mindre områder har rik vegetasjon. Til tross for at myrene bare ligger 5-6 km fra Varghaugkjølen har myrene vesentlig forskjellig vegetasjon. Her fins subatlantiske arter som mangler på sjølve Nerskogen. Først og fremst gjelder dette rome som er meget vanlig på disse myrene, og klokkelyng som her har sin innerste lokalitet i denne del av landet.

Området er planlagt som dyrkingsland, og en eventuell fredning må så langt mulig tilpasses jordbruksinteressene.

Både Varghaugkjølen og Granslettkjølen/Telmyran vil ha

høg verdi som myrreservater (Asbjørn Moen, muntlig opplysning), og det er derfor naturlig å se disse myrene i sammenheng med det foreslåtte naturfreda området i Trollheimen. Begge myrområdene vil bli mer utførlig behandlet i forbindelse med det botaniske forskningsarbeidet som foregår på Nerskogen.

Tjøms "røde strek" for Trollheimen har desverre ikke ført til forbud mot inngrep vest for denne grensa. Spesielt vil jeg framheve et inngrep som er foretatt sommeren 1973. Det er en brei bilvei som tar av Nerskogsveien nord for Flåsætra, og som går helt inn til Heldalssætrene. I motsetning til andre veier i området er denne lagt direkte skjemmende i terrenget.

Det er under utarbeidelse forslag til hytteforbud i Rennebu kommune (naturvernkonsulent Ola Skauge, muntlig opplysning). Dette bør føre til et permanent hytteforbud innenfor det avgrensa området i Trollheimen. Videre utbygging av hytter og veier må hovedsakelig legges til de områder som er planlagt til dette formål. Planløse inngrep reduserer verdien av naturherlighetene i Trollheimen.

2 + Myrene ved Slettestjørna.

(18)

Verneverdi.

Slettestjørna og myrene omkring har et rikt fugleliv, særlig av vadefugler, og lokaliteten er foreslått vernet som fuglereservat.

Ved Slettestjørna fins gjenvoksningsmyrer uvanlig godt utviklet. Rundt hele tjernet er det flytematter som har mykmatte med intermediær myrvegetasjon. Vegetasjonsmessig er dette av verdi å verne, dessuten fins også plantearter som er relativt sjeldne. Vegetasjonen på myrene ved Slettestjørna har stor variasjon, og de fleste hovedtypene av myrvegetasjon er representert. Dette gjør at området er meget velegnet som ekskursjonsområde.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl.: Inset

UTM : NQ 45-46, 55

Flybilde: 1315 - M22 og 23

Mest mulig av myrene rundt Slettestjørna bør komme med i et naturfreda område. For å unngå påvirkning av inngrep, bør fredningsgrensa legges minst 50 m fra myrkanten, eller følge naturlige brudd i terrenget (f.eks. veier). I nord-vest følger grenseforslaget kraftlinja som går noe ut på myra. Bekkene som fører ut i tjernet må ikke føre forurenset vatn, og dessuten bør en søke å hindre tilsig fra dyrkamark. Skogholtet mellom myrene og Gisna er for en stor del frodig fuktskog som det også er av stor verdi å få med. Forslag til grenser på fig. 5. Gisna er sterkt meandrerende like sør for det foreslåtte verna området, og dette parti av elva bør vurderes tatt med i fredningssammenheng.

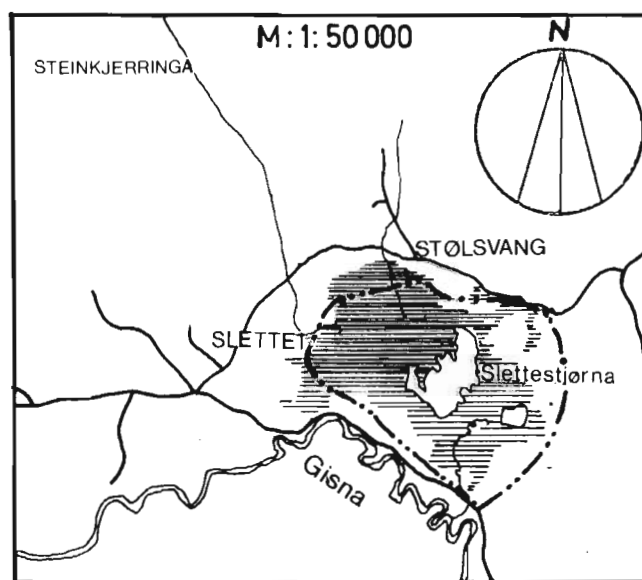

Fig. 5. Beliggenhet av myrområdet ved Slettestjørna.

..—...— Forslag til fredningsgrense.

Undersøkelser.

Fjellkurset i botanikk for grunnfagsstudenter ved Universitetet i Trondheim ble sommeren 1973 lagt til Gisnadalen. I løpet av ei uke ble plantelivet registrert i myrområdet ved Slettestjørna, rundt Stølsvang, i lia opp mot Steinkjerringa, på Trollhytta og Grythatten. Opplysningene som ble samlet, er benyttet i denne rapporten.

Vegetasjon og flora.

Slettestjørna er omgitt av myr, og tjernet gror til fra kantene. De flate myrene ved tjernet er dannet ved gjenvokning, og ellers fins også bakkemyrer dannet ved forsumpning, særlig i nord. På flatt eller svakt hellende terreng et stykke fra tjernet fins det også nedbørsmyrer.

Vegetasjonsmessig er det stor variasjon på myrene, og det fins alle typer fra nedbørsmyr til ekstremrik myr.

Nedbørsmyrene i området huser 17 karplanter, av disse er 10 forveda: lyng, busker og trær. Med unntak av dvergtettegras er alle artene vanlige i vår flora. Dvergtettegras vokser i tuer av rust-torvmose, og er også kjent fra andre steder i kommunen (bl.a. fra Nerskogen). Arten har en østlig, alpin utbredelse i vårt land.

Fattigmyrene dekker bare små areal, mens de intermediære myrene dekker store områder ved tjernet. Rundt tjernet er det store flytematter med mykmatte- og løsbunnvegetasjon. Blystarr, som ikke er spesielt vanlig i Trøndelag, dominerer store areal. Her fins også nøkkesiv, også en art som er av de sjeldne. På små tuer i vannkanten er dvergmaure vanlig, en art som ellers ikke er kjent fra kommunen, og som i Trøndelag er relativt sjelden.

Rike og ekstremrike myrer fins, men dekker små områder. Her fins næringskrevende arter som agnorstarr, engmarihand, fjellfrøstjerne, gullmyrklegg, myrtust, sotstarr, stortveblad og istervier. Med unntak av sistnevnte art som er sjelden, fins de øvrige ikke uvanlig i kommunen.

På myrene ved Slettestjørna er det registrert ialt 134 høgere planter.

3 ++ Nordvest for Nåverdalsbakken. (3)

Verneverdi.

Nåverdalsbakken er det eneste finnested for solblom i Trøndelag. Denne forekomsten er meget isolert i forhold til artens øvrige utbredelse i Norge. Den vokser på Østlandet nord til Trysil, og er mest vanlig på Vestlandet der den går nord til Hustad, (jfr. fig. 2). Ved Nåverdalsbakken vokser solblom i store mengder innen et begrenset område på ca. 8 mål. Denne botaniske perlen er det av stor verdi å få vernet.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl. : Inset

UTM : NQ 575,538

Økonomisk kart: CJ 110-5-3 (Blyantkopi)

Flybilde: 1315 II - N27 og 28

Området ligger ca. 1 km nordøst for den gamle skyssstasjonen i Nåverdalen. Det ligger 600 m o.h., og eksposisjonen er mot sørøst.

Grafittkvartsitt og grafittholdig biotittskifer og fyltitt dominerer berggrunnen i området. Dessuten fins striper av amfibolitt, noe som kan forklare at jordsmonnet er næringsrikt innen det området hvor solblom vokser.

Det konsentrerte bestandet av solblom avgrenses i sør naturlig av dyrkamark til den øverste gården på Nåverdalsbakken. Området grenser i vest mot en kjerrevei, og nordover fins solblom spredt ut over en tørr engbakke. Denne hører naturlig med som en buffersone for hovedbestandet. I øst blir terrenget mer hellende, og vegetasjonen består hovedsakelig av blåbærbjørkeskog. Noe av denne er tatt med i fredningsforslaget. På økonomisk kart, fig. 6, er det merket av det området som foreslås vernet etter naturvernloven.

I en samtale med eieren, Eystein Næverdalen, fikk jeg vite at inntil for ca. 40 år siden ble det drevet intens utmarkslått der solblom vokser meget frodig nå. Arten trives

b. Verneverdige områder.

1 ++ Trollheimen.

Trollheimen er et geografisk område som blir definert på ulike måter. Gjærevoll (1950) trekker opp østgrense for Trollheimen ved Orklas dalføre gjennom Rennebu til Ulsberg. Det fører til at en stor del av Rennebu vil tilhøre Trollheimen. I denne forbindelse vil jeg omtale fjellpartiet vest for Minilla og Grana som Trollheimen. Markerte fjell som faller innenfor Rennebu er: Ondusfjellet (952 m o.h.), Skrikhøa (1061 m o.h.), Gråfjellet (1243 m o.h.) og nordøstre del av Svarthetta (1548 m o.h.).

Den botaniske interessen for Trollheimen lå lenge i skyggen av de berømte plantefjell på Dovre. Området ble først kjent etter at konservator Ove Dahl gikk over store deler av disse fjellene. Opptegnelsene fra disse turene er samlet hos Dahl (1891, 1892 og 1894). Senere har flere av de mest kjente norske botanikere vist stor interesse for Trollheimen, med kanskje den største oppmerksomhet knyttet til de sørligste fjellpartier ved Gjeviltvatnet.

Gjærevoll (1950) summerer opp de viktigste trekk av den botaniske kunnskapen om Trollheimens planteverden. Han skriver der: "*Trollheimen er et av våre rikeste fjellstrøk botanisk sett. Her opptrer en hel del sjeldne arter, til dels i store mengder*".

Innen Rennebu er det spesielt Skrikhøa og Svarthetta som utmerker seg som meget interessante plantefjell. Fra Skrikhøa nevner konservator Ove Arbo Høeg (1942b) at den varmekjære busken dvergmispel går opp til 1000 m o.h. Dahl (1892) regner også opp noen arter herfra som hører med til det svakt varmekjære innslag: bergskrinneblom, dunhavre, fingerstarr, lodnebregne og sisselrot. Av alpine arter er det flere som kan trekkes fram. Spesielt interessant er det at den sørlig unisentrisk arten norsk malurt inngår både på Skrikhøa og på Svarthetta. Fjellarter som indikerer kalkrik undergrunn, forekommer på begge disse fjellene. Særlig vanlig er dubbestarr, fjellkurle, myrtust og reinrose.

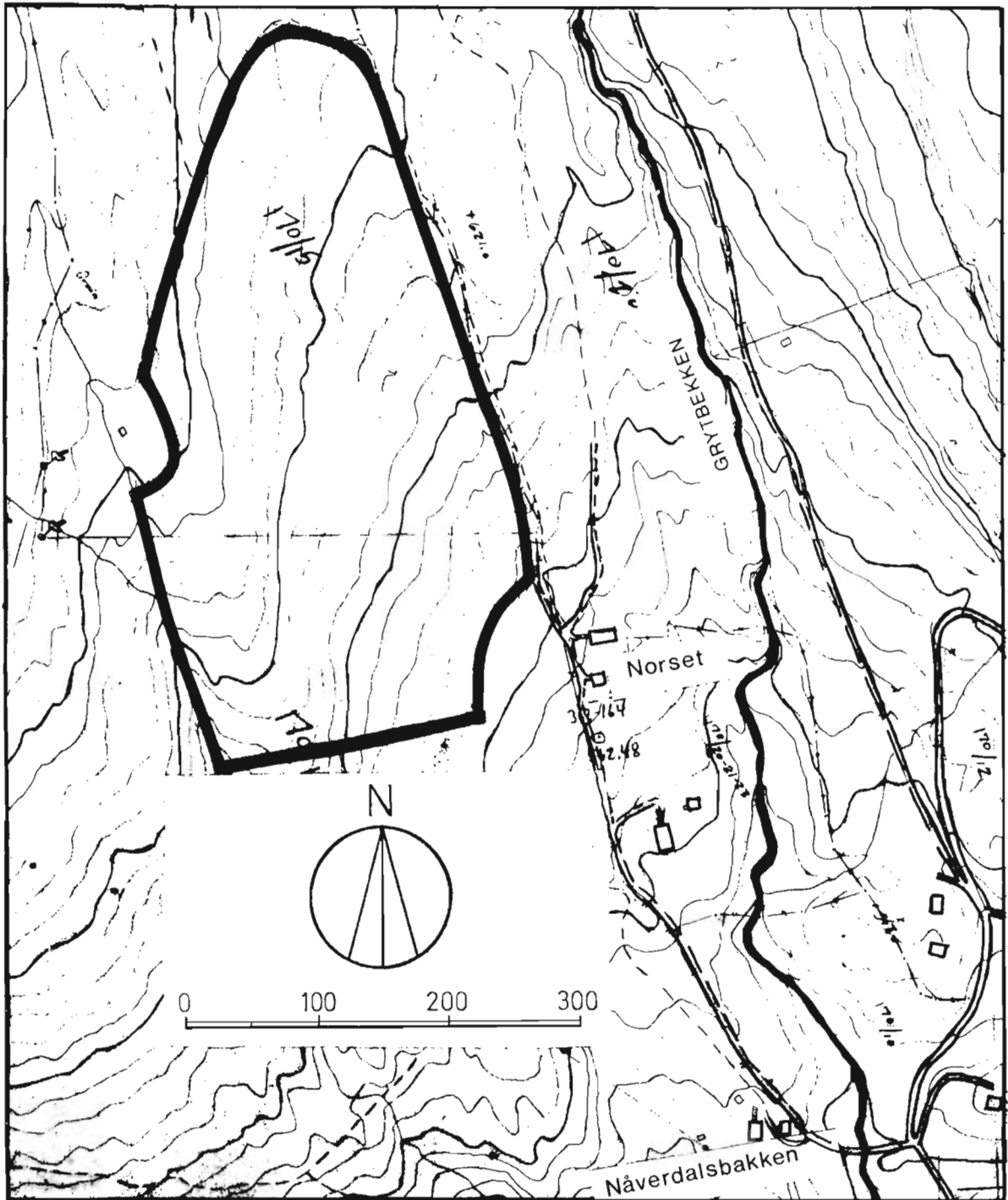

Fig. 6. Lokaliteten for solblom NV for Nåverdalsbakken. Grenser for fredningsforslag avmerket. (Etter blyantkopi av økonomisk kart: CJ 110-5-3).

utmerket med den bruksform som hittil har vært benyttet, og noe slått og beite bør derfor opprettholdes slik at full gjengroing av området hindres.

Undersøkelser.

Lokaliteten for solblom var kjent allerede i 1943. Det ble da levert en kollekt til herbariet ved DKNVS, Museet. Det er ikke publisert noe om solblom ved Nåverdalsbakken. Tore Ouren har gitt meg de notatene han har tatt opp på lokaliteten. Jeg oppsøkte området 15.8. og 16.8.1973 og laget da ei planteliste.

Vegetasjon og flora.

Innen det området som foreslås vernet, dominerer gras og urterik bjørkeskog og åpne glenner med engvegetasjon. Solblom inngår i begge disse vegetasjonstypene, og i tillegg vokser den i utkanten av dyrkamarka.

Tresjiktet i bjørkeskogen når opp i 3-4 m. Det er tydelig at området er i en gjengroingsfase der bjørk, or og rogn er i ferd med å innta engene. Inne mellom trærne dominerer sølvbunke som vitner om beitepåvirkning. Av blomsterplantene er det firkantperikum som dominerer. I tillegg fins bl.a. kvitkurle, rødknapp, skogstorkenebb, sumpmaure og telebær. Meterhøge busker av tysbast er ikke uvanlig.

Vegetasjonen på de åpne glennene domineres av blåtopp. Ellers inngår gras som gulaks, hengeaks, hjertergras og smyle. Tepperot dominerer der jordsmonnet er forholdsvis tørt, mens voksesteder som er mer fuktige, karakteriseres av arter som bjønnbrodd, flekkmarihand, kvitbladtistel og svarttopp.

Et fellestrekk for de vegetasjonstypene hvor solblom fins, er at jordsmonnet er dypt og næringsrikt.

Arten er ikke registrert på fattige vegetasjonstyper med podsolprofil. Som før nevnt går arten ut ved overgangen til blåbærbjørkeskogen i øst. Innen det aktuelle området fins flere småmyrer der gulstarr og andre rikmyrarter dominerer. Solblom fins ikke på disse myrene.

4 + Lia SØ for Nåverdalen.

(4)

Verneverdi.

I denne løvskogsliavokser en del varmekjære arter. De fins ganske vanlige i dalføret ved Berkåk, men blir sjeldnere oppover i dalen. Almeforekomsten ved Nåverdalen representerer den innerste lokaliteten for arten i denne del av landet. Lia har verneverdi fordi den sammen med de øvrige løvskogsliene viser en variasjonsbredde av løvskogsliene langs Orkla.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl. : Inset

UTM : NQ 584,527

Økonomisk kart: CJ 110-5-3 (Blyantkopi)

Flybilde: 1315 II - N27 og 28

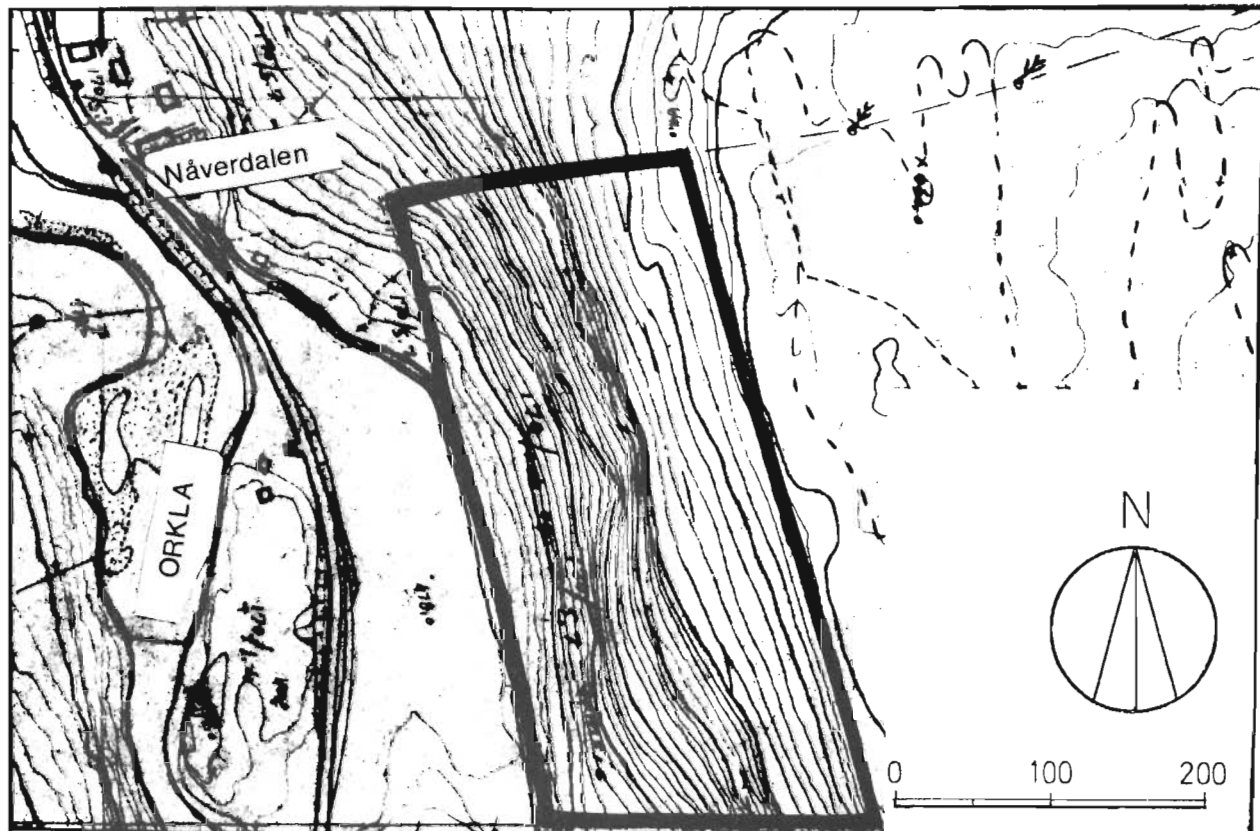

Fig. 7. Beliggenheten av den varmekjære lia SØ for Nåverdalen. Forslag til fredningsgrenser avmerket. (Etter blyantkopi av økonomisk kart: CJ 110-5-3).

Lia ligger ca. 200 m sørøst for gården Nåverdalen. Den er bratt og utilgjengelig, og går fra 500-600 m o.h. Rett nord for lia blir dalen smalere. Eksposisjon mot vest.

Berggrunnen består hovedsakelig av grafittkvartsitt og fylitt. Dette gir hovedsakelig surt jordsmonn, mens striper av amfibolitt gir opphav til mer næringsrikt jordsmonn.

Denne lia bør kunne komme med i en lokal fredningsplan for Rennebu. Forslag til grenser inntegnet på økonomisk kart, fig. 7. Den gamle veien som går mellom lia og dyrkemarka er naturlig grense i vest. Hele den bratteste delen av lia bør vernes helt opp til myrene på 660 m o.h. Tore Næverdalen er grunneier.

Undersøkelser.

Tore Ouren har tatt opp flere plantelister fra området. Lia ble oppsøkt 15.8.-73.

Vegetasjon og flora.

Lia er bratt, og enkelte steder har den rasmarkpreg. Løvskogslia har for det meste et tresjikt av bjørk av store dimensjoner. Av andre treslag går osp, rogn og selje vanlig inn. Alm fins det ganske få eksemplarer av nederst i lia. Oppe ved berggrotta går det inn mer furu.

Eystein Næverdalen ga opplysning om at lønn vokste oppe i lia. Innunder denne lia lå det tidligere en skyss-stasjon, og forekomsten av lønn kan sees i sammenheng med denne. Forekomsten av solblom ca. 1 km lengre nord er også satt i sammenheng med skyss-stasjonen. Denne forklaringen kunne også gjelde almeforekomsten, men jeg tror arten er spontan. I tillegg til alm kan det nevnes varmekjære arter som bergmjølke, dunkjempe, dvergmispel, hundekveke, skogsvinerot og strutsevinge.

Dette er en utpost for varmekjær vegetasjon, og det må skyldes spesielt gunstige lokalklimatiske og muligens de geologiske forhold. Når en studerer lias beliggenhet, viser det seg at den ligger i den bratteste skråning mot Orkla i denne del av dalføret. Like nord for lia smalner dalen, og

ei sørvestvendt li skjermer den mot kaldluft fra nord.

5 + Lia nordvest for Berkåksmoen.

(8)

Verneverdi.

Disse varmekjære løvskogsliene har element som stort sett er bedre og mer typisk utformet øst for Flå og i området Hovengan-Bergsbruberga. Denne lia har verneverdi, men noe mindre enn de to foran nevnte.

Dette området ligger meget lett tilgjengelig for biologisk-undervisning på alle klassetrinn for skolene på Berkåk, og som ekskursjonsområde har lia stor verdi.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 498,673 - NQ 508,668

Økonomisk kart: Kosberg, CH 113-5-3

Flybilde: 1745 - C15 og 16

Lia ligger mellom Berkåk sentrum og Skephaug. Nord for lia går riksveien, og sør for lia går gårdsveien til Berkåksmoen. Eksposisjonen er mot sørvest, og lia strekker seg fra 250-350 m o.h.

Berggrunnen i disse liene er stort sett lettforvitrelig grå og svart fyllitt.

Innen området fins restene av den gamle Kongeveien til Trondheim. Nå vises den som en markert sti i terrenget. Lia er endel påvirket av granplanting. Dessuten er det vest for Berkåksmoen ei markert hogstflate, ca. 100 m brei, fra gårdsveien og opp til riksveien.

I dag fins bare små flekker igjen av edelløvskog i Rennebu, en naturtype som tidligere dekte større arealer. Lia nordvest for Berkåksmoen er en av de største og fineste liene som er tilbake, og en bør søke å verne den, sjøl om den ikke nødvendigvis fredes etter naturvernloven.

Fredningsforslaget er inntegnet på fig. 8. På økonomisk

kart går det fram at lia har ni grunneiere. I sør er grensene for området gårdsvei og videre dyrkajord. Østgrense foreslås ca. 100 m øst for Berkåksmoen. Nord for lia kommer det inn en del dyrkamark. Grensa er lagt mest mulig i sørkant av denne.

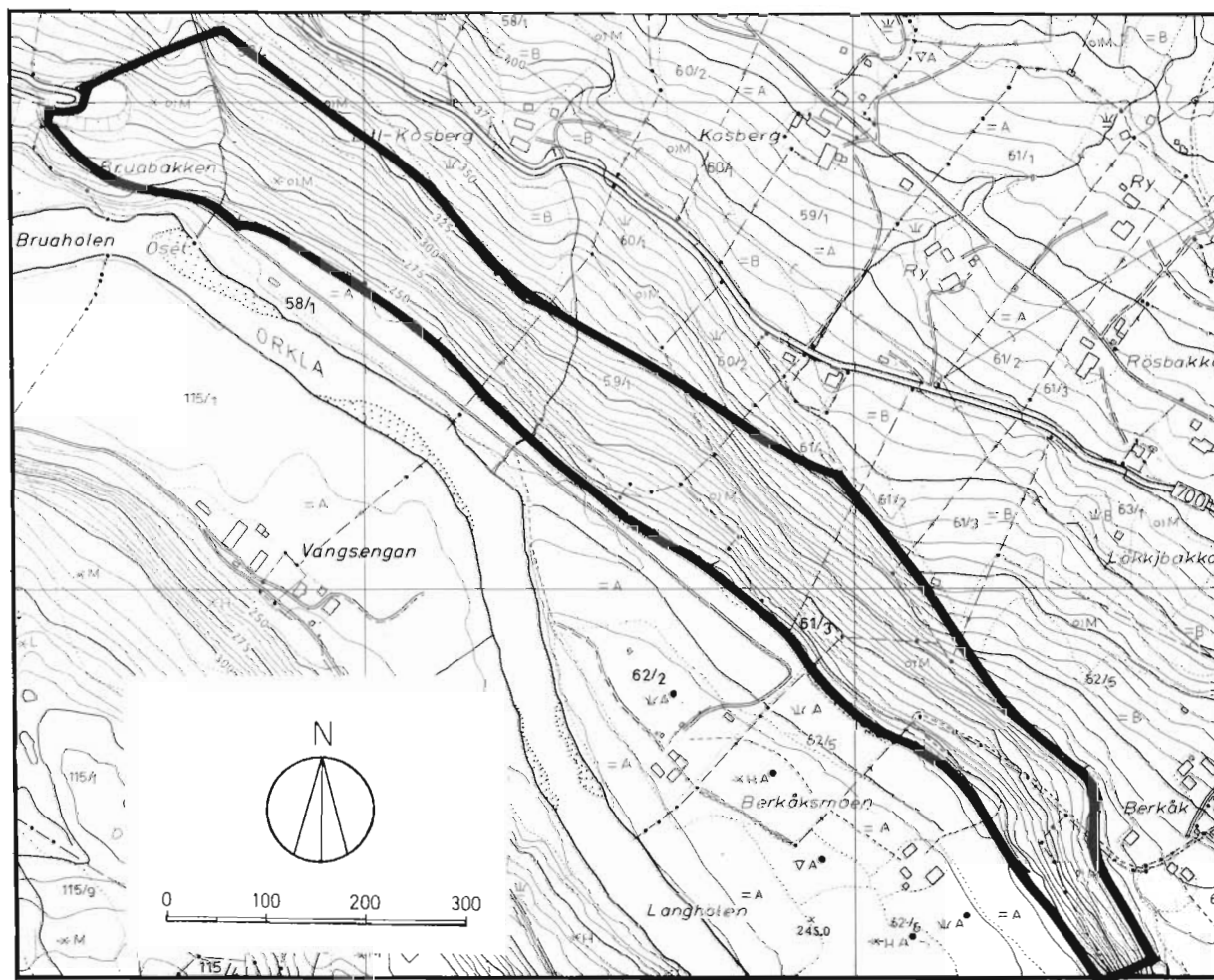

Fig. 8. Beliggenhet av den varmekjære lia NV for Berkåksmoen. Forslag til grenser avmerket på økonomisk kart: CH 113-5-3.

Undersøkelser.

Norsk botanisk forening, Trøndelagsavdelingen, oppsøkte disse liene i 1941 (Høeg 1942). Senere har Olav Gjærevoll og Tore Ouren oppsøkt liene og utarbeidet plantelister. Lia ble oppsøkt 17.8.-73 sammen med Asbjørn Moen, og vi laget ei krysslister.

Vegetasjon og flora.

Denne lia har som nevnt element av varmekjær flora. Hassel fins spredt, og meget sparsomt fins alm. Som ellers for de rike løvskogsliene i Rennebu, er følgende treslag vanligst: bjørk, hegg, hengebjørk, selje og rogn, mens osp er sjeldnere. Feltsjiktet er tett og frodig, og det meste av lia er stort sett av samme type som tidligere beskrevet. Tab. 1 gir oversikt over en del av artene som er funnet i lia.

6 ++ Lia øst for Flå.

(10)

Verneverdi.

Løvskogslia øst for Flå markerer seg som den rikeste varmekjære li i Rennebu kommune. Disse fine hasselbestandene er av de innerste i denne del av landet. I tillegg fins innen området tørrberg som også har varmekjær flora. Begge disse elementene er det av verdi i større sammenheng å få vernet.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 476,678 - NQ 487,680

Økonomisk kart: Flå, CG 113-5-4

Flybilde: 1475 - C14 og 15

Denne løvskogslia ligger nord for Orkla, mellom Flå og Slipran. Den strekker seg fra bekken Slipra i øst til dyrka-jord på Flå-gårdene i vest. Eksposisjonen er mot sør. Lia

går bratt opp fra veien som ligger på ca. 230 m o.h. og opp til ca. 425 m o.h. Vest for Snota har utspregningen til riksveien ført til en stupbratt bergskrent, og fine varmekjære berg har gått tapt.

Berggrunnen domineres av næringsrike, basiske lavaer, grønnstein/amfibolitt.

Et fredningsforslag for denne lia er avgrenset på fig. 9. Lia bør vernes etter naturvernloven. Grensene i vest til dyrkajord med bruksnummer 54/3 og 54/1. I nord er grensa lagt etter en markert sti, den er trukket sør for Løkkjssløtta. I øst går grensa langs Slipra. Riksveien danner naturlig grense i sør.

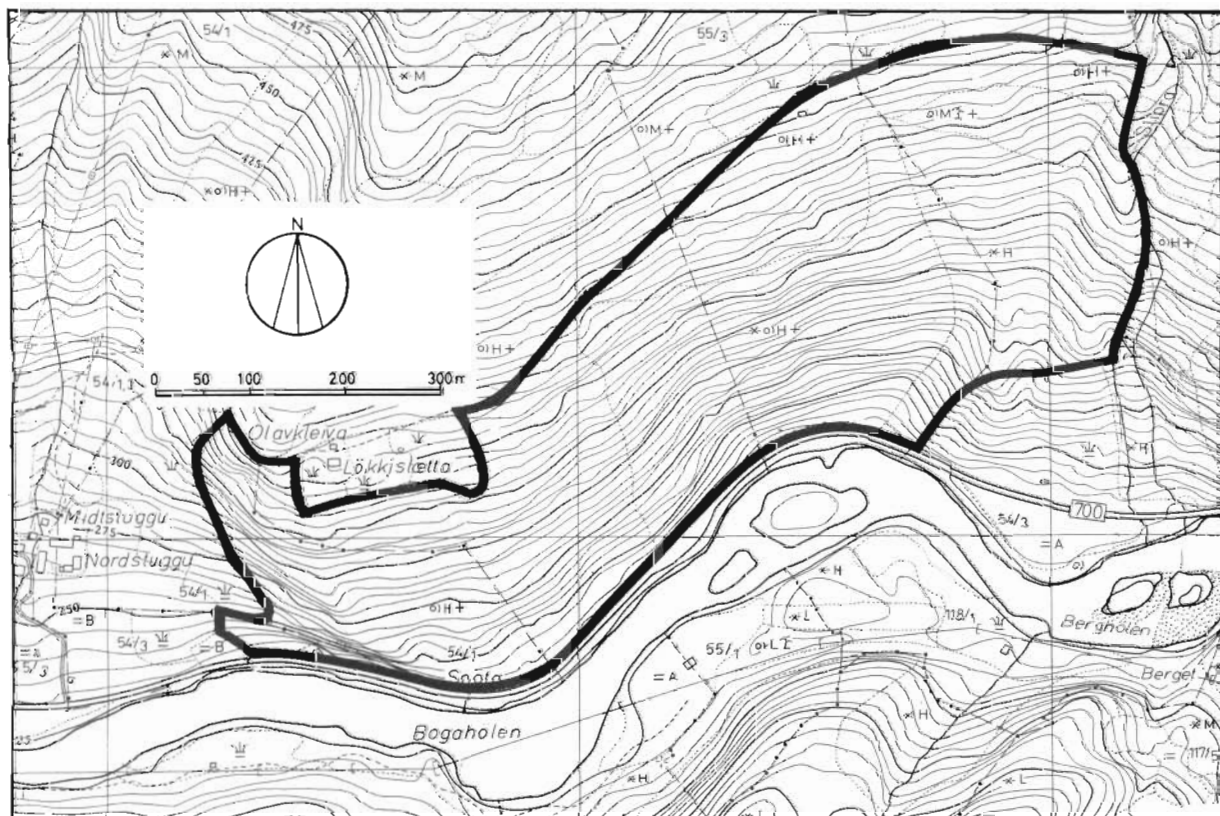

Fig. 9. Beliggenhet av den varmekjære lia ø for Flå. Forslag til grenser avmerket på økonomisk kart: CG 113-5-4.

Undersøkelser.

I 1948 oppsøkte Olav Gjærevoll denne lia, og samlet bl.a. kung. Tore Ouren oppsøkte lia i 1967 og hans plante-
liste har vært tilgjengelig. Fra Arne Frisvold har jeg fått opplysninger om moser og lav som han har funnet. Eli Fremstad laget ei kryssliste fra denne lia i 1973. Hennes materiale har jeg fått. Det er sannsynlig at hun vil fortsette de botaniske undersøkelsene i denne lia sommeren 1974 i forbindelse med sin hovedfagsoppgave. Sammen med Asbjørn Moen oppsøkte jeg lia 28.8.-73. Vi laget ei kryssliste.

Vegetasjon og flora.

Vest for Slipra er det et område hvor tresjiktet domineres av bjørk og or. Lengre vest kommer det inn større mengder med hassel, og som nevnt er dette bestandet ene-
stående for Rennbu. Hengebjørk fins spredt innen området. Feltsjiktet har enkelte steder engkarakter, og domineres av eng-
kvein, fingerstarr, fuglestarr, hengeaks, hundegras og sølvbunke. Av varmekjære arter som fins i denne vegetasjonstypen må nevnes kransmynte, krattfiol, kung, lodneperikum og vårerte-
knapp.

Noen fine tørrberg med varmekjære element forekommer også. Her står tett med kung sammen med bl.a. bakkemynte, blåknapp, dvergmispel, dunkjempe, fagerknoppurt, hengeaks, hjertegras, hundekveke, kransmynte og vill-løk.

Innen området fins små arealer med rik gråor-heggeskog med bringebær, kratthumleblom, skogsvinerot, stornesle og tyrihjelm i feltsjiktet.

Av interessante lav fra denne lia nevner Arne Frisvold spesielt Pannaria pityrea. I Trøndelag er denne arten bare funnet i Drivdalen og på ytre del av Fosenhalvøya. Den er avhengig av gunstige bergarter og varmt lokalklima. Forekomsten av sjeldne lav og moser understreker at denne lia har botanisk verneverdi.

Nord for det foreslått verna området går hassel ut, og lia flater ut og går over i bjørk- og orekratt. Nord for

stien er det tydelig mer beitepåvirkning enn i de bratte hasselliene fra stien og ned til riksveien.

Noe av denne vegetasjonstypen burde være med som en buffersone for den varmekjære løvskogslia.

7 ++ Lia ved Hovengan-Bergsbruberga. (13)

Verneverdi.

Den vestvendte lia øst for Hovengan og ved Bergsbruberga (jfr. fig. 10), representerer den mest markerte løvskogslia langs Orkla i Rennebu kommune. Innen det foreslått verna området er det stor variasjon i vegetasjonstyper. Lia inneholder noen element som er vanlige i de fleste ller i Rennebu, dessuten inneholder den godt utviklete typer av mer sjelden og spesiell karakter. I det hele representerer den mye av variasjonsbredden for løvskogslie langs Orkla.

Av floristisk interessante ting må nevnes at busken leddved ble funnet innunder Bergsbruberga av Johannes Åsmo fra Rennebu i 1943. Arten har også et voksested 1 km lengre sør i bergskrenten øst for Sandbrekka. Disse lokalitetene er meget isolerte. Nærmeste finnested ellers i landet er Tolga og Tafjord (Gjærevoll 1951), jfr. prikk-kart fig. 3.

Et frodig bestand av humle fins helt oppe ved bergrota. Dette er ikke en vanlig art i denne delen av Orkladalføret.

I tillegg til store botaniske verdier er det også av estetisk verdi å beholde denne løvskogslia intakt. En tilplanting med gran ville gi området et mye dystrere og mørkere preg.

Beliggenhet og fredningsforslag.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 432,699 - NQ 435,713

Økonomisk kart: Voll, CG 114-5-3 og Stamnan, CG 113-5-1

Flybilde: 1222 - G21 og 22

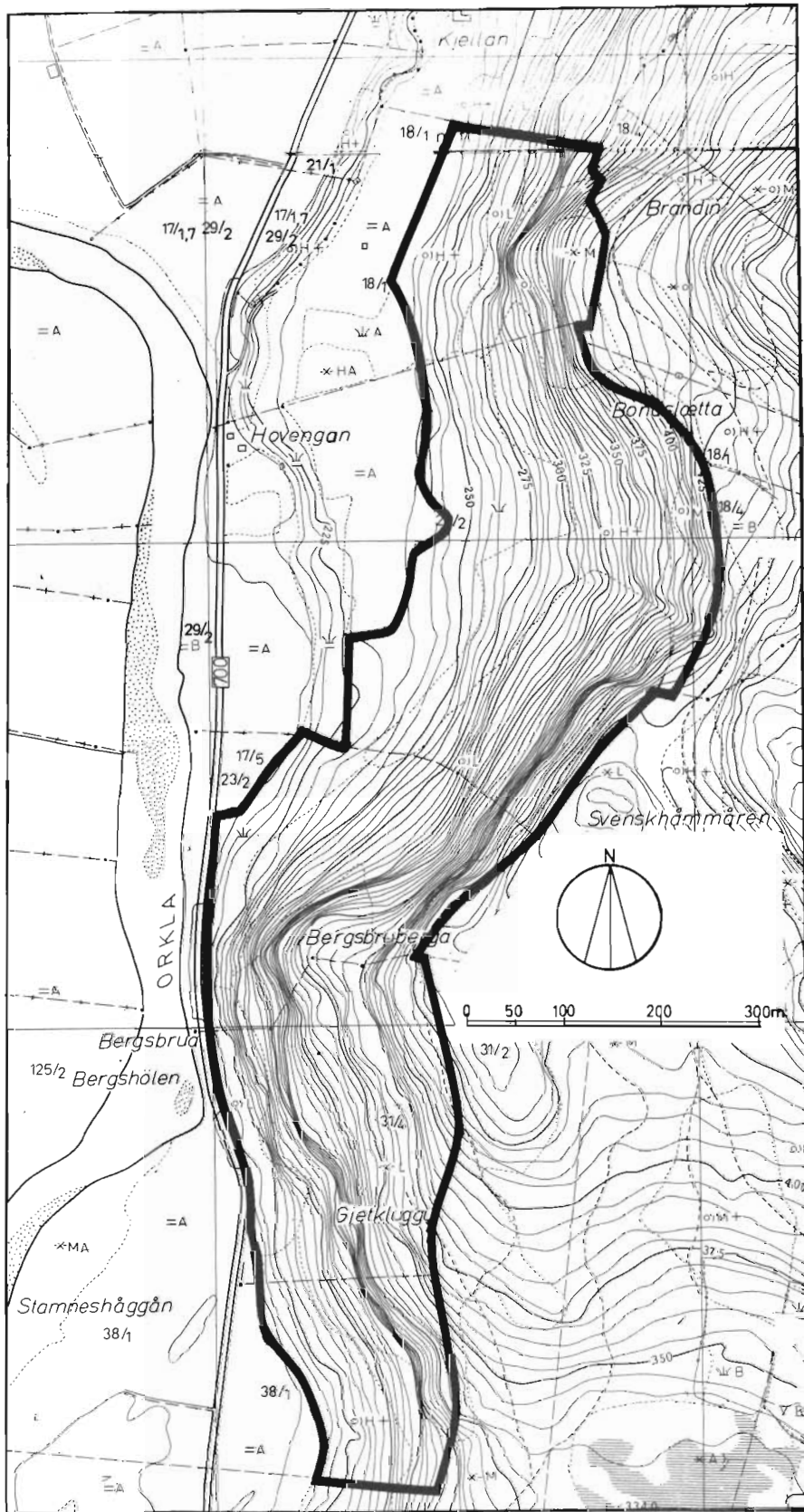

Fig. 10. Beliggenhet av den varmekjære lia ved Hovengan-Bergsbruberga. Forslag til grenser inntegnet på økonomisk kart: CG 113-5-1 og CG 114-5-3

Lia ligger øst for Orkla, mellom Stamnan og Voll. Området strekker seg fra $\frac{1}{2}$ km sør for Bergsbruberga til Kjellan i nord. Lia har eksposisjon mot vest, og ligger 210-450 m o.h.

Berggrunnen består av næringsrik grønnstein/amfibolitt.

Innen området er det to markerte framspring mot vest. Det sørligste framspringet vest for Bergsbruberga går stupbratt helt ned til veien, og et lignende brattheng fins nordøst for Hovengan. Mellom disse bergskrentene ligger den største løvskogslia. Sør for Bergsbruberga er det også ei markert løvskogsli som går over i stupbratt berg ved 275 m o.h. Berget kalles Gjetkluggu. Flere sig og småbekker skjærer seg ned gjennom liene.

Lia foreslås verna etter naturvernloven. Forslaget til grenser for området er inntegnet på økonomisk kart fig. 10. Seks grunneiere blir berørt av eventuell fredning. Fredningsforslaget følger grensa for eiendommen 38/1 i sør, og følger grensa for 18/1 i nord. I vest blir dyrkajord den naturlige grense, og øst for området er grensa forsøkt trukket etter eiendomsgrensene på toppen av lia, ca. 400-500 m o.h.

Undersøkelser.

Johannes Åsmo vekte interesse for lia ved at han i 1943 sendte melding til konservator O.A. Høeg ved DKNVS, Museet i Trondheim om funn av leddved ved Åskulberga. Dette er et lokalnavn, og jeg har brukt "øst for Sandbrekka" om samme lokalitet. Etter dette dro Norsk botanisk forening, Trøndelagsavdelinge, under ledelse av Olav Gjærevoll, på ekskursjon til leddved-lokaliteten i 1950. På denne ekskursjonen ble leddved i tillegg funnet 1 km lengre nord, ved Hågåberget. Dette navnet er heller ikke med på nyere kart, og jeg har i stedet brukt "sør for Bergsbruberga". Gjærevoll (1951b) beskriver voksestedene for leddved. Arne Frisvoll har gitt opplysninger om mosefloraen i disse liene. Eli Fremstad oppsøkte lia sommeren 1973, og hennes materiale har vært tilgjengelig. Vi sender like fredningsforslag til henholdsvis Miljøverndepartementet og Rennebu kommune. Sammen med Asbjørn Moen ble lia oppsøkt 17.8., 28.8. og senere den 17.9. -73.

Det ble utarbeidet ei kryssliste fra den sørligste del av området.

Vegetasjon og flora.

Denne vestvendte lia har gunstige lokalklimatiske og geologiske forhold. Gjærevoll (1951b) nevner at lia sørvest for Bergsbruberga (Hågåberget) ligger i en bakevje godt verna mot kaldluft. Han refererer at når det er rimfrost på Stamnan er det aldri kuldegrader ved foten av Bergsbruberga.

Ledved vokser i det nevnte området, og en varmekjær art som er på en nordlig utpost i sitt utbredelsesområde, vil vanligvis bare klare seg under meget gunstig lokalklima.

Innen området er det flere løvskogstyper som inngår. Nettopp denne variasjonen er det av verdi å få bevare. Den dominerende vegetasjonstype når en ser hele lia under ett, er en utforming av høgstaude-løvskog. I tresjiktet varierer dominansen mellom bjørk, gråor og hegg. Hengebjørk, rogn og selje går også vanlig inn. Dimensjonene på disse trærne kan være temmelig store, og lia har enkelte steder urskogs-karakter.

Undervegetasjonen i denne typen består av høge bregner, urter og gras. Av de mest typiske bregnene kan nevnes skogburkne og strutsevinge, og mer dominerende i feltsjiktet: mjødurt, skogstorkenebb og tyrihjelm. Ikke uvanlig fins også firblad, kranskonvall og kvitsoleie. Høge gras som hundegras, myskegras og skogrørkvein er forholdsvis vanlige. Et enkelt sted er storrapp observert.

En del grusrenner fra bergrota og ned mangler tresjikt. Etter feltsjiktet kan disse deles i en høgstaudentype og en engtype. Den førstnevnte type domineres av ugjennomtrengelig kratt av bringebær, geitrams, hundekveke, skogrørkvein og stornesle. Engtypen har et tett dekke av gulaks, hengeaks, hundekveke og lundrapp.

Gjennom løvskogen renner flere sig hvor turt og sump-haukeskjegg vokser i store mengder.

Det varmekjære element er også representert. Dette fins først og fremst oppe ved bergrota. I tresjiktet dominerer

bjørk og osp. Det må nevnes at den fineste forekomsten av hassel øst for Hovengan våren 1967 ble herjet av brann, og den bærer enda preg av dette. Dvergmispel inngår vanlig i lia. Dessuten fins villrips. I feltsjiktet kan flere varmekjære urter nevnes: bakkemynte, berggull, dunkjempe, filtkongsllys, hengepiggrø, kransmynte, krattfiol, kratthumleblom, lodneperikum, maurarve, mørkkongsllys, storklokke, trollbær, vill-løk og vårerteknapp. I tillegg fins varmekjære gras og halvgras som bergrørkvein, fingerstarr, fuglestarr, hengeaks, hundekveke, lundrapp og piggstarr. Mer fullstendig artsliste er tatt med i tab.1. I denne vegetasjonstypen vokser den tidligere omtalte leddved.

Bestandet av humle vokser i samme området. Noen fjellarter inngår i bergskrentene i denne lia. Det er bl.a. bergfrue, fjellarve, fjellflokk, fjellrapp, rosenrot og skredrublom.

Arne Frisvold har funnet mosen Entodon concinnus i Bergsbruberga. Denne arten har et interessant utbredelsesmønster, og lokaliteten i Rennebu danner sammen med lokalitetene i Hagaberga i Melhus, forbindelse mellom funn i Drivdalen og låglandet på østsida av Trondheimsfjorden. Denne arten har store krav til berggrunn og lokalklima, og den er sjelden i regional sammenheng. Nærmere undersøkelser av mose og lavfloraen på jord, trær og bergvegger kan sannsynligvis føre til flere interessante funn.

c. Andre spesielt omtalte områder.

A. Nerskogen.

Kbl. : Trollhetta

Det største botaniske prosjekt i Rennebu kommune foregår på Nerskogen. Somrene 1971 og 1972 ble mer enn 60 km² på Nerskogen vegetasjonskartlagt. Et prøvekart over en del av kartleggingsområdet er utgitt av Moen (1972). Det endelige kartet er nå under utarbeidelse, og vil snart foreligge. Det

er Trondheim elektrisitetsverk som i forbindelse med planene om kraftutbygging i Orklavassdraget, er oppdragsgiver for prosjektet.

Sommeren 1973 begynte jeg med feltarbeid til hovedfag i botanikk ved Universitetet i Trondheim. Jeg skal undersøke nærmere fjellbjørkeskogen på Nerskogen. Dette arbeid vil ikke bli ferdig før om et par år. Mine undersøkelser inngår som en dokumentasjon av vegetasjonsenhetene benyttet under kartleggingen.

Nerskogen består hovedsakelig av rike myrer og frodige, høgproduktive fjellbjørkeskoger, og størsteparten av området under 800 m o.h. er god dyrkingsjord. For nærmere beskrivelse av vegetasjon og flora på Nerskogen, vil jeg henwise til vegetasjonskart over området, Moen (1974, in press).

B. Ilbogen-Storvollan.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 52-53, 73-76

Dette området er tidligere oppsøkt av Tore Ouren. Fra ham har jeg fått flere plantelister. Sammen med Asbjørn Moen ble området oppsøkt 16.8.-73. Vi tok opp ei krysslister.

Fra botanisk synsvinkel er det stort sett triviell flora og vegetasjon i denne del av kommunen. Nordvest for Herremsætra dominerer fattigmyrene. Rett nord for sætra er det en god del rik myr- og bjørkeskogsvegetasjon. Storvollan er ei ~~enorm~~ nedbørsmyr med noe fattigmyrinnslag.

Flere subatlantiske arter vokste i området, bl.a. bjønnkam, loppestarr, smørtelg og rome. Sistnevnte ble også funnet på Telmyran.

Etter en dags undersøkelser i området Ilbogen-Storvollan synes dette området ikke å være av spesiell botanisk interesse. Til utbygging av hytter vil en anbefale de vanlige, lågproduktive røsslyngdominerte furuskogstypene.

C. Nordligste del av Innerdalen.

Kbl. : Inset

I forbindelse med de foreliggende planer for kraftutbygging i Øvre Orkla, arbeides det ved Botanisk avdeling, DKNVS, Museet, med botaniske undersøkelser i området (jfr. Moen 1973c). Ingen av de planlagte kraftverksmagasinene ligger i Rennebu, men den planlagte dam i Innerdalen ligger helt inn til grensa.

De botaniske undersøkelsene i Innerdalen inkluderer vegetasjonskart av samme type som for Nerskogen. Undersøkelsene i Innerdalen har vist at dalen fra Flonan og oppover har en uvanlig rik flora og vegetasjon. Selv om det ikke er foretatt inngående undersøkelser i den del av dalen som tilhører Rennebu, er det klart at i alle fall de sørligste områdene er meget rike. Dette gjelder bl.a. den sørvestvendte løvskogslia mellom Nyvollen og Flonan som for en stor del består av høgstaudebjørkeskog. Ved siden av løvskogsliene er det særlig elvekantene som er rike og høgproduktive. Her fins gråor-heggeskog og vier-dominerte typer som bør beskyttes. Som et kuriosum skal nevnes at den vesle busken klåved fins på elvegrusen ved Inna.

Selve dalbunnen av Innerdalen fra Nysætra og nordover er for en stor del dekt av morene, og triviell vegetasjon dominerer. I forbindelse med den planlagte hyttebygging i Innerdalen mellom Nysætra og Tjyvlia vil en sterkt tilrå at en søker å legge hyttene til de fattige, lågproduktive skogsområdene. Dette gjelder særlig den lyngrike furuskogen som det fins store arealer av i dalen.

Den del av Innerdalen som ligger i Rennebu er dårlig undersøkt, og det foran skrevne bygger på iakttagelser ved reiser til undersøkelsesområdet fra Flonan og sørover.

D. Nordvest for Eggan.

Kbl. : Rennebu
UTM : NQ 49,68

Området er sørvendt, og strekker seg fra 420 m o.h. til 550 m o.h.

Stort sett er det trivielle vegetasjonstyper som inngår. Ved dyrkamarka er det områder med tett orekratt. Noe lengre opp kommer det inn blåbærbjørkeskog og noe gras/urterik bjørkeskog. Innen området er det plantet en del gran. I fuktige sig og på småmyrer inngår det ofte rikmyrarter som breimyrull, gulsildre, gulstarr, hårstarr, loppestarr og sveltull. I bekkedalen til Breia er det tette bestand av bjørk, gran og gråor.

Området ble oppsøkt 13.8.-73.

E. Øst for Sandbrekka.

Kbl. : Rennebu
UTM : NQ 431,692

Lokaliteten er en vestvendt bergskrent på ca. 220 m o.h. Den ligger øst for riksveien ved Sandbrekka.

Johannes Åsmo samlet leddved fra denne lokaliteten (jfr. s.43, Åskudberga i 1943. Denne kollekten er oppbevart ved DKNVS, Museet. I 1950 oppsøkte Norske botanisk forening, Trøndelagsavdelingen, området. Flere av de varmekjære artene som er vanlige i disse løvskogsliene, ble funnet på lokaliteten. Alm ble også funnet her på denne ekskursjonen, og dette treet forekommer sjelden i disse liene. Leddved fins meget sparsomt innunder bergskrenten. Området har liten utstrekning, og vegetasjonstypen er bedre representert innen kommunen.

Området ble oppsøkt 14.8.-73.

F. Rennebu-Hurundsjøen.

Kbl. : Rennebu

Bomveien fra Rennebu sentrum til Hurundsjøen går fra 220 m o.h. til 720 m o.h.

Liene i vestskråning av Skrufjellet domineres hovedsakelig av triviell bjørkeskog. Opp til 600 m o.h. er det noe innslag av osp, og noe furu. I denne høgda er det tett granskog enkelte steder. Den er muligens plantet. Ved 710 m o.h. er det spredt gran og bjørk i dalbunnen. I denne høgderegionen er det stort sett ren blåbærbjørkeskog på vest- og nordsida av Skrufjellet.

Denne strekningen ble oppsøkt 20.9.-73.

G. Nord for Gorset.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 403,817

Det oppsøkte området ligger ved Joråa. På begge sider av bekken er det en rik utforming av gråorskog. Følgende høge urter og bregner inngår vanlig: bringebær, ormetelg, skogstjerneblom, skogsvinerot, stornesle og tyrihjelm. Høgre opp i lia kommer det inn mer bjørk og furu, mens det blir mindre or. Området er for lite til å ha verdi i større verne-sammenheng, men høgstaudeutforminger av orelier er ikke særlig vanlig i Rennebu, og lokaliteten har botanisk interesse. Dessuten er dette en naturtype med høg produksjon og høg verdi for ulike viltarter.

Dette området ble oppsøkt 20.9.-73.

H. Sørvest for Jorli.

Kbl. : Rennebu

UTM : NQ 403,822

Vestvendt li som ligger mellom riksveien og bygdaveien til Jorli, ca. 190 m o.h.

Dette er ei varmekjær løvskogsli med rikelig innslag av hassel og csp. Stort sett dominerer bjørk, gråor, hegg og rogn i tresjiktet. Humle inngår spredt. I feltsjiktet forekommer bl.a. disse artene vanlig: hundekveke, liljekonvall, kranskonvall, kransmynte og trollbær. Tysbast inngår spredt. I sig fins sløke, turt og tyrihjelm. Denne vegetasjonstypen fins ikke uvanlig over større områder og bedre utviklet i de sentrale deler av Rennebu.

Området ble oppsøkt 20.9.-73.

TILLEGGSSOMRÅDER.

I løpet av den tida som har vært til disposisjon for feltarbeid, var det ikke mulig å få en tilfredsstillende registrering av alle vegetasjonstyper innen kommunen. Derfor må det påpekes noen områder som burde undersøkes nærmere.

Det varmekjære element er forholdsvis bra dokumentert, men likevel kan flere ller være av interesse å få vernet. Eiliv Grut opplyser at det fins fine bestand med hassel øst for Engset, NQ 391,803. Denne lia er østekspontert, og den kan inneholde interessante element.

Opplysninger fra Tore Ouren viser at ved Brattset, NQ 50,63, fins alm sammen med andre varmekjære arter. Dette området burde også vært vurdert i vernesammenheng. Det har også eksposisjon mot øst, og kan ha en annen utforming enn de vest og sørvendte liene i de sentrale delene av Rennebu. Berggrunnen består av næringsrik grønnstein/amfibolitt, og

det tilsier en rik vegetasjon og flora i området. Øst for Brattset ligger bratte juv mellom Orkla og E6, og disse kan inneholde interessante botaniske forekomster som ingen hittil har undersøkt. De geologiske forhold er de samme som ved Brattset.

Barskogene i kommunen er ikke undersøkt i denne sammenheng. Det vil være av interesse at et større opprinnelig barskogsområde blir bevart. For å finne representative områder, kreves undersøkelser i felt.

Øst for Berkåk ligger terrenget 600-700 m o.h. Dette området har en variert topografi. Tore Ouren har mange floristiske notater og krysslister fra området, men det er vanskelig ut fra det materialet som foreligger, å kunne påpeke spesielle områder som har botanisk verneverdi. Flere interessante funn viser imidlertid at det fins fine botaniske forekomster i området.

Berkåk utvikles etter hvert til et skolesentrum, og det vil føre til behov for variert natur i den umiddelbare nærhet av skolene. Både i folkeskolen og på høgere utdanningsnivå vil ekskursjoner til ulike vegetasjonstyper være en grunnstein i biologiundervisningen. Liene nord for Berkåksmoen er allerede nevnt som viktige i undervisningsøyemed.

Nord for Berkåk bør området opp mot Mjuken og Vålåberget disponeres slik at det lett kan benyttes i undervisningen. Her vil elevene kunne få demonstrert vegetasjonsvekslingene fra 450 m o.h. til 750 m o.h. (11 P)

En må vurdere om noen uberørte myrområder som ligger øst for Berkåk, burde bevares av hensyn til ønsket om varierte biotoper til biologiundervisningen.

LITTERATURLISTE.

- Andersen, S.O. 1970. Soneplan for Iglefjell, en del av Rennebu kommune i Sør-Trøndelag, med disposisjonsplan forsøkt koordinert med jordskifte i Ilbogen. Hovedoppg. Jordskifteavd. NLH. Vollebekk. (stensilert).
- Dahl, O. 1891. Vegetationen i Trolldheimen (Surendals-Sundalsfjeldene). Chra. Vidensk.- Selska. Forh. 1891(4): 1-21.
- 1892. Nye bidrag til kundskaben om vegetationen i Trolldheimen og fjeldpartiet mellem Sundalen og Lesje. Chra. Vidensk.- Selsk. Forh. 1892(11): 1-33.
 - 1894. Plantegeografiske undersøgelser i det indre av Romsdals amt med tilstødende fjeldtrakter. I. K. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1893: 1-37.
- Fægri, K. 1960. Coast plants. Maps of distribution of norwegian vascular plants. I: 134 s. 54 pls.
- Gjærevoll, O. 1950. Trollheimens planteverden. Trondhjems Turistfor. Trondheim. 31 s.
- 1951a. [Ekskursjon til Rennebu 1950.] Blyttia 9: 39-40.
 - 1951b. Frå floraen i Trøndelag. II. K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Årsb. 1950: 1-10.
 - 1973. Plantegeografi. Oslo. 186 s.
- Gjærevoll, O. & Sørensen, N.A. 1954. Plantegeografiske problemer i Oppdalsfjellene. Blyttia 12: 117-152.
- Hansen, N.J. 1972. Del av generalplan for Rennebu kommune i Sør-Trøndelag - omfattende et område på Nerskogen. Hovedoppg. Inst. By- og Regionalplanl. NTH. Trondheim. (stensilert).
- Hultén, E. 1971. Atlas över växternas utbredning i Norden. Stockholm. 531 s.
- Høeg, O.A. 1942a. [Ekskursjon til Rennebu 1941.] Norsk. Bot. For. Medd. 1941: 5-7.
- 1942b. Plantejakt i Trollheimen. Trondhjems Turistfor. Arb. 1942: 64-70.

- Kamfjord, F. 1966. Bruken av Iglfjell. Hovedoppg. Skogbruksavdl. NLH. Vollebekk. (stensilert).
- Lagerberg, T., Holmboe, J. & Nordhagen, R. 1957 og 1958. Våre ville planter. Bind VI, 1 og 2. Oslo.
- Lid, J. 1963. Norsk og svensk flora. Oslo. 800 s.
- Lye, A. 1968. Moseflora. Oslo. 140 s.
- Moen, A. 1972. Vegetasjonsundersøkelser med vegetasjonskart over et område på Nerskogen, Rennebu, Sør-Trøndelag. Foreløpig rapport i forbindelse med Grana-undersøkelsene. K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim. 25 s. 3 pls. (stensilert).
- 1973a. Erfaringer fra vegetasjonskartleggingen i Trøndelagsområdet, med hovedvekt på myrenhetene. IBP i Norden 11: 93-109.
 - 1973b. Landsplan for myrreservater i Norge. Norsk Geogr. Tidsskr. 27(3): 173-193.
 - 1973c. Øvre Orkla. Botaniske undersøkelser på Kvikne i Tynset og Rennebu. Foreløpig rapport fra undersøkelsene i 1972. K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim. 9s. (stensilert).
 - 1974 (in press). Vegetasjonskart - Nerskogen, Sør-Trøndelag. K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim.
- Sandelien, B. 1968. Utarbeidelse av partiell generalplan og disposisjonsplan for Gissnadalen i Rennebu og Oppdal kommuner, Sør-Trøndelag fylke. Diplomoppg. Inst. By- og Regionplanl. NTH. Trondheim. (stensilert).
- Solbu, I. 1971. Verneverdiene i et fjellområde En studie i Trollheimen. Hovedoppg. NLH. Vollebekk. (stensilert).
- Tjøm, Ø. 1969. Utkast til generalplan for friluftsliv i Rennebu. Trondheim. (stensilert)

